

Šiame numery

TARP SKALDYMOŠI SKIEDRŲ.
SVETUR NUOTAKĄ IŠLEIDŽIANT —
ENCYCLOPEDIA LITUANICA PIRMASIS
TOMAS.
HENRIKO NAGIO EILERAŠČIAI
PAGARBA ŽODŽIUI HENRIKO NAGIO
"AITVARUOSE".
J. SAVOJO NOVELĖ "AUKSO VAINIKAS".
PAZINTIS SU "ŠAUNIŲ PENKETUKU".
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRNE KRONIKA.
AKADEMINĖS PROSVAISTĖS.

Tarp skaldymosi skiedrų

Mūsų spaudoje teko pastebėti nuomonių, kad mes nesame vieningi, esame per daug jau išsibarstę ne tiek po pasaulį, kiek savo tarpe srovėmis, partijomis, sambūriais, grupelėmis. Prikliama, kad turime per daug įvairiausių spaudos, organizacijų, klubų, ratelių ir t. t. Visa tai darome net panašiai, kaip kažkada tai darėme Lietuvoje. Bet čionykštėse sąlygose ir suabejojama, argi apsimoka mums čia taip skaldytis. Aišku, ne vienam atsiranda noras kai ką pakeisti, prisitaikyti prie emigrantiško sąlygų, nes juk visi dabar gyvename ne tėvynėje, bet išsisklaidę po pasaulį, kur išskirtinės sąlygos gal ir diktuoja užmiršti visa, kas sena, ir stengtis sukurti naują — mus visus jungiantį, besrovinių ir vienaitybę gyvenimą išvijoje.

Laikraščiu, visuomenės ir jaunimo grupių sroviškumas kartais atrodo toks bauginančiai didelis. Valdybose ir laikraščių redakcijose ten krapšto si procentiškai tiek daug žmonių, kad kyla įspūdis, jog visi mes lyg šito vieno ir tenorime: būti vadovais, sekretoriais, išdininkais, redaktoriams, "vice — tuo", ar "vice — anuo. Skubinamės, lyg nujuosdami, kad ateis dar liesos dienos, išsekimas. Bet ir tuomet, tur būt, užsispyrę tame sroviškume ir susiskaldyme, tikriausiai nepasiduosime. Mūsų laikraščiai ir žurnalai stengsis išeiti — gal tik vieno ar dviejų lapų — vėliau gi net pusės, gal net ir ketvirtio, sulenkti ir pasiūsti laišku: bet jie išeis, nes sroviškumas, kaip toks, gal ir yra kažkas stebuklingo, o kovingumas (srovinis) visuomet palaiškė ir gal palaikys čionykštę mūsų gyvybę?

Nuo "Aušros" laikų mūsų spaudoje istorijoje leidiniai skyrėsi, ir skiriasi dar šiandien, lyg į tris pagrindinius polius. Vieni yra leidžiami pasauliečių, kiti dvasiškių, tretieji gyvuoja visai nepriklausomi. Tokia polarizacija iš dalies atrodo yra gera, nes vieni nenusileidžia kitiems. Pasauliečiai stengiasi nenusileisti dvasiškiams ir jų tautinio pasiaukojimo pavyzdžiams; dvasiškiečiai, savo ruožtu, kad ir dažnai puolami, kantriai tęsia tautinio uždavinio darbą ir kartais priglausdžia net į skolas įbridusių pasaulietiškausių ar kitokį leidinį; gi tretieji, tiesiog niekam nenorį priklausyti, kovoja prieš kitas, čia minėtas, dvi grupes. Aišku, visa tai retušuoja ir nuspalvina leidinius, jie įgyja savotišką savo liniją. Dvasiškių leidiniai pasauliečių gal atrodo lyg kiek "persėlminti". Či pasauliečių leidiniai, savaime aišku, jau kiek kitokie, drąsesni, kartais net trunkūs. Bet ir jie parašo kartais net religinėm temom lyg tik dėl to, kad sakytų "štai ir pas mus to rasi". Na, o tretieji, tie nepriklausomi, rašo, kaip jiems patinka, puola su pasitenkinimu kurioje nors vietoje silpnės minėtų dviejų grupių pozicijas.

O kokia viso to išvada? Įvairumas. Ir daug darbo. Apsigyrimo darbo. Ir spauda vis dėlto tampa įdomi.

Blogybė yra tik ta, kad visose trijose grupėse visuomet atrodo, lyg kažko dar trūktų. Žinodamas iš anksto leidinių linkmę, juose visuomet pasiūdo naujesnio posūkiu, ranti juose tik amžiną ir visiems gan aiškų pozicijų gynimą. Net "pro" ir "contra" diskusijos būna prarastos su tam tikra (Nukelta į 2 psl.)

SVETUR NUOTAKĄ IŠLEIDŽIANT

ENCYCLOPEDIA LITUANICA
PRIMO TOMO SULAUKUS

J. DZIUGELIS

ENCYCLOPEDIA LITUANICA. Volume I, Boston, Massachusetts, edited by Simas Sužiedėlis, published by Juozas Kapočius, 1970, 608 psl.

Tremties lemtis dažnai nesu-prantama, o kova už krašto laisvę kartais pasuka darbo jėgas visai kitu keliu, ką laisvi ir savaime krašte vargu ar būtume pasibaudę padaryti. Svetur išblaškytai tautai dažnai ir pasisakyti kiek kitu žodžiu, kaip laisve gyvenančiai, tenka. Taip visiškai svetur išblaškya žydų tauta visur ir visada kalbėjo ir rašė apie savo siekimus, kol iškovojo Izraeliui laisvę. Ir ginklu pradėjusi kovą, jau buvo ji paruošusi pasaulį ir įtikinusi savo siekimų tikslingumu ir kartu jų teisingumu. Taip kovojanti žydų tauta spausdino knygas įvairiomis kalbomis, visur ji šaukė ir kelė savos valstybės reikalus. Ji pirmoji pradėjo leisti ir enciklopedijas anglų, vokiečių, rusų, ispanų kalbomis, kuriose sutelkdavo gausių žinių apie savo žmones, papročius, istoriją, gyvenamąsias vietas ir t. t. Ir šiame krašte jie buvo pirmieji, kurie savo tautinę enciklopediją išleido angliškai. Tai Jewish Encyclopedia 1901-1906 12-tos tomų ir vėl The Universal Jewish Encyclopedia 1939 - 1943 10-ies tomų, jau nemint kitų enciklopedinio pobūdžio veikalų. Panašiai bandė ir tremties ukrainiečiai, kurių Ukraine a concise Encyclopaedia 1963 pasirodė I tomas (1185 psl.), bet ir sutojo. Dabar mūsų rankose jau Encyclopedia Lituanica I tomas, apimęs A-C raides. Tai mūsų nuotaka, kurią išleidžiame svetur didžiudamiesi, o ne apgailėdami svetimam tekusią šiaip lietuvaite...

Atrankos pagrindai ir sunkumai

Atrinkti medžiagą svetima kalba, šiuo kartu Encyclopedia Lituanica, leidiniui nėra taip paprasta ir lengva, tai kelis kartus sunkiau negu saviškie, kurios išleidome 36 tomus (dabar jau reikia susipausti tik į 6!). Todėl dabar reikėjo negailėstingai atrinkti ir dar kartą visa perrinkti, nes, pateikiant svetimiesiems, tenka pažvelgti visai iš svetimame kampo į save, būtent į savo tautą, jos žmones, kultūrą ir t. t., taigi tenka būti neatlaidžiu savęs teisėju, kad vėliau kiti mažiau turėtų ką teisti. Ir dažnai kas mums patiems atrodo savaime suprantama, dabar jau tenka aiškinti; kas mums buvo taip miela ir artima, tiesiog nepaliečiama brangu, tai svetimam skaitytojui gali būti didžiai ir nuobodžiai neįdomu, tiesiog smulkmeniškai nereikalinga. Tokia medžiaga gali sukelti pašaipą, tuo pačiu nuvertinti visą leidinį ir kartu palaidoti mūsų siekimą tikslą.

Vytautas Ignas

Detalė iš medžio raizinio "Lithuania".

Nuotr. V. Maželio

Antra, tokiu leidiniu siekiame atitaisyti svetimųjų tyčiomis ar dėl paprastos nežinios iškreiptą praeities tiesą, mūsų žmonėms primestas neteisybes bei kitas negeroves. Tas praeities ar šiandienos atitiesimas turi būti atviras ir iesus, jis negali savo teigimais, nors tai būtų mums gal ir labai malonūs, prašokti pačią tiesą ir parodyti mūsų tik jausmus, jis turi prabilti tikslumu ir teisingumu, taigi atviru-visų duomenų atskleidimu. Čia, aimanoms,

skundamas ir kitokiems perdėjimams neturi būti vietos. Tai, žinoma, pagrindiniai ir kartu labai bendri reikalavimai, atrodo, savaime suprantami, tačiau ir labai labai sunkiai įvykdomi. Ir prof. S. Sužiedėlis, tą pirmąjį tomą EL redaguodamas, susidūrė su daug didesniais atrankos ir atviros tiesos pasakymo sunkumais, negu kada nors ir paturi galvojome: Lietuva yra tarp Vakarų ir Rytų Europos, jų istorijos ir kultūrų sandūroje, kartu

ir pati paradoksiškiausia valstybė.

Tai neįtikėtina gausūs ir gana įvairūs Lietuvos valstybės šimtmečių vingiai, tie vis vargiai suprantami paradoksu paradoksu mus lydi nuolatos, todėl su jais tiek jau apsirotome, kad jų nebeapstebime ir dažnai nebeturime norų jų suprasti ir įvertinti. Mums patiems dažnai apleidžiant įvairių dienų vingius, ateina svetimieji ir nusprendžia visai klaidingai. Tada paskaitome, pasipiktiname ir vėl paliekame likimo bei svetimų sprendimų valiai.

EL redaktoriumi prof. S. Sužiedėliui teko susidurti su tais mūsų istorijos nedėkingais vingiais tiek medžiagą atrinkant, tiek ir ją pateikiant. Dalį tų sunkumų, visokių vingių bei sprendimų jis

išsakė savo įvado žodyje, bet jų nemaža dar prasiskleidžia, tik patį EL tomą ištaisai skaitant Todel šį leidinį saviesiems aptariant, tenka vėl tų mūsų valstybės istorijos paradoksu bei vingių dalį suminėti, nes kitaip EL redaktoriaus nuosirdaus darbo ir jo atviros tiesos galime nesuprasti, ji pasmerkti, nes mūsų dažnai susidaryti sprendimai ir jiems matai kartais yra smulkūs ir asmeniškai asmeniškai.

Valstybė ir valdovas

Viena didžiųjų mūsų valstybės paradoksu grandis, kuri dažnai praslysta pro mūsų kasdienybę, bet dabar jau visu atvirumu tenka spręsti yra pati Lietuvos valstybė, jos valdovai ir tiek valsty-

(Nukelta į 2 psl.)

Dail. Vytautas Ignas

Nuotr. V. Maželio

Vytauto Igno medžio raiziniai

Nedaug savo tarpe turime dailininkų, kurie būtų lygiai stiprūs tapyboje ir grafikoje. Vienu tų retųjų yra Vytautas Ignas, gimęs 1924 m. Zemaičiuose, studijavęs Vilniaus Dailės akademijoje, o 1948 m. baigęs Taikomojo meno mokyklą Freiburge, Vokietijoje. Šiuo metu gyvena New Yorke.

Savo dvasios gėlmėse ir jos išraiškos rezultate — tapybos ir grafikos darbuose Vytautas Ignas yra bėne pats lietuviškiausias šių dienų mūsų dailininkas. Ypač savo medžio raiziniuose jis kūrybingai pratęsias jau šimtmetines tradicijas turinčią šios rūšies lietuviškąją dailę, prasidėjusią senaisiais žemaičių liaudies medžio raizinais, atgimusia vėl nepriklausomybės metais, labai gyvatinga ir šiandieninėje pavergtoje Lietuvoje.

Šiuo keliu eidamas, Ignas akiai neseka, kas kitų, šia kryptimi žengusių, pasiekta, bet susiranda grynai savą, o kartu ir lie-

tuviškai liaudinį taką. Jame nelininku, kurie būtų lygiai stiprūs tapyboje ir grafikoje. Vienu tų retųjų yra Vytautas Ignas, gimęs 1924 m. Zemaičiuose, studijavęs Vilniaus Dailės akademijoje, o 1948 m. baigęs Taikomojo meno mokyklą Freiburge, Vokietijoje. Šiuo metu gyvena New Yorke.

Savo dvasios gėlmėse ir jos išraiškos rezultate — tapybos ir grafikos darbuose Vytautas Ignas yra bėne pats lietuviškiausias šių dienų mūsų dailininkas. Ypač savo medžio raiziniuose jis kūrybingai pratęsias jau šimtmetines tradicijas turinčią šios rūšies lietuviškąją dailę, prasidėjusią senaisiais žemaičių liaudies medžio raizinais, atgimusia vėl nepriklausomybės metais, labai gyvatinga ir šiandieninėje pavergtoje Lietuvoje.

Šiuo keliu eidamas, Ignas akiai neseka, kas kitų, šia kryptimi žengusių, pasiekta, bet susiranda grynai savą, o kartu ir lie-

Svetur nuotaką išleidžiant

(Atkelta iš 1 psl.)
 bės, tiek valdovų titulai. Mes staiga iš amžių nežinios išnyra- me, sukuriame vieną Europos imperiją ir vėl išnyksta, ne- turėdami per šimtą metų nė valstybės vardo; vėl prašiveržia- me nepriklausoma valstybe, tie- sa, jau mažai ir dažnai nė mū- sų pačių nesisejama su praeti- mi, kurią vėl greit užlieja nai- kinamoji jėga. Ir todėl dabar tenka spręsti ir apsispręsti (kas mums paties dar nėra paaiškė- ję), kurie gi metai laikytini mū- sų valstybės žinoma pradžia. Daugelis tautų pradeda savo valstybę legendiniais valdovais ir maždaug tokiais pat metais. Vieni mūsų Lietuvos valstybės pradžia siejama su 1251 m. Mindaugo krikštu, kitiems tai laimėtas 12- 36 m. Saulės mūšis. Dar vieni nori surasti Lietuvos valstybės pradžią 1219 m. sutartyje su Vo- luine, kai ten dalyvavo 5 gimini- ų atstovai, jų tarpe ir Min- daugas. Pagaliau jau keliami ir Apuolės mūšis (853 m.) nes tuo metu galime įžvelgti aiškų valstybės branduolį, turintį visus pagrindinius valstybės požymius. Ir nors Apuolė minima kuršių žemėje, bet vėliau ji įėjo į Ze- maičių žemes ir tuo pačiu į Lie- tuvą, žodžiu, jos kuršiškumas nėra kliūtis būti mūsų valstybės pradžios sritimi. Aplamai, nors kuršiai ir laikoma kartais lyg atskira tauta (plg. ir šio tomo 587), dažniau gal tik atskira gen- tis, kuri kalbėjo šiaip ar taip ar- timesne lietuviams kalba, o gal tik šnektą, kaip latviams (590 p.). EL Apuolė šiek tiek nus- kriaušta, prie jos reikėjo saku- nuko, kad ne vieno ji laikoma ir Lietuvos valstybės žinoma prad- džia, o prie literatūros būtų pri- tikęs ir Briger Nerman darbas: Die Verbindungen zwischen Skandinavien und Ostbaltikum in der juengeren Eisenzeit, Stockholm 1929 Aka- demiens forlag, kai R. Kulikaus- kienės darbelis galėjo ir nukristi, nes tai V. Nagevičiaus darbo santrauka.

Su Mindaugo krikštu Lietuva gauna ir karaliaus vainiką, taigi ano meto Vak. Europos sampra- ta didžiausia nepriklausomybės pripažinimą (popiežius: impera- torius: karalius...), bet vėliau kažkodėl įpratome tituluotis ku- nigaikščiais, o savo valstybę va- diname tik kunigaikštija, taigi susimenkinome titulo rangų pa- tys. Šiaip ar taip Lietuvos valsty- bė titulo klausimas svarbus, y- pač dabar, kai iš Rytų Europos vėl grįžtame į Vak. Europą, kai rašome Vak. Europos kalba. Ir labai gaila, kad tiek daug visokio vandens savo dubenyse prtelius- kave, titulo klausimo iki šiol nie- kas rimtai nepastudijavo ir nie- ko svetima kalba neišpausdino kaip ir kokių būdu karaliai gali prarasti vardą, t. y. gali būti nu- žeminta viduramžiais į kuni- gaikštiją krikščioniškoje Vakarų Europoje. Tai būtų gera diserta- cijos tema mūsų jauniems isto- rikams, ir kaip būtų mums da- bar naudinga, jei kas ją būtų pa- rašęs. Ko gera, Lietuva bus vien-intelė tokia valstybė, bet ir jai niekada tas "regnum" nebuvo teisiškai atimtas, taigi ir jos val- dovamas priklausė "rex", nors jie paskui ir buvo nekrikščionys. Gediminas titulavosi "rex", taip pat ir Algirdas; karaliais (kon- ing, basileus, rex) vadino ir kiti tiek Gediminas, tiek Algirdas. Ir dabar tikrai gaila, kad Algirdas tik Grand Prince (69 psl.), nors jis buvo nepriklausomas ir lygas rango karaliui, t. y. turėjo būti išverstas "king" ir pasodintas Vak. Europoje su karaliais. Deja, laiku ir atskiru darbu neapgy- nus, tenka sutikti su tuo žemes- niu titulu ir todėl EL redaktori- aus prof. S. Sužiedėlio negali kaltinti. Gal reikėjo kur nors į- rašyti tik tą vietą iš laiško Kon- stantinopolio patriarchui (13- 70) kur titulavosi: "ton basilea,

ton Algerdon", nes "karaliumi" (basileus) vadino ir kiti kurie ra- šė Algirdui. Tai būtų sustiprinę Vokiečių ordino kartais pavarto- tą abiemis (Algirdui ir Kęstučiui) titulu "both kings" (ambo reges; 70 psl.), nes prie Grand Prince ti- tulo daug kas gali ir neieškoti visų tų aiškinimų, kurie padeda suprasti tą maišatį; gali neuž- griūti ir į labai svarbų tam rei- kalu Coronation (578-580 p.). Lietuvos valdovų ir pačios valstybės titulo reikalai nėra jau taip paprasti, kaip juos dažnas išsakome (plg. V. Trumpa, Draugas, 1970.III.21 d. Nr. 68 (12), II dalis). Jei dar senosios Lietuvos valdovams jte buvo aiš- kesni, tai Kriavo aktas primaišė daug naujos painiavos. Lenkija jau buvo įpratusi tada didžiuotis savo karališkuoju titulu, ji buvo viena kraštinė karaliija ir ištiki- ma Romai valstybė. Už jos buvo arba taip vadinami schizmatikai, t. y. Rytų krikščionys, arba — pagonys (lietuviai), taigi ir rytus ir į šiaurę buvo valstybių valdo- vai, kurie nepatepti krikščioniš- komis apeigomis šv. aliejais ir neturėjo gavę nei iš popiežiaus, nei imperatoriaus karališkojo vainiko. Todėl visus tų kraštų valdovus ir vadino žeminamai tik kunigaikščiais.

Kriavo aktas, kai už karalai- tės Jadvygos titulu, Lenkija ban- dė įsigyti pagonišką Lietuvą, rei- kalus dar daugiau sumaišė. Iš to akto matyti, kad Lenkija nelai- kė nekrikščioniškos Lietuvos ly- gia, nelaikė jos nė vertu dēme- niu, todėl ir akte pavartotas žo- dis "applicare". Ano meto supra- timu karaliija negalėjo būti su- dėta su kunigaikštija, nes kuni- gaikštija tegali būti prie karali- jos pridėta, arba prišlieta. Todėl šiame akte tas "applicare" ir su- prantamas. Lietuviai ar to žo- džio sukto prasmės tuo metu ne- suprato, ar jam neteikė reikšmės. Todėl nekrikščioniškosios Lietu- vos Magnus Dux ir liko krikščio- niui Lietuvos valdovui Jogailai, jis liko ir jau krikščioniškai Lie- tuvos valstybei (Magnus Duca- tus). Vilniaus soste įsisėdus Vy- tautui, titulo klausimas vėl iški- lo. Vytautas buvo tas Magnus Dux, todėl išradinga Krokuvos raštinė susilgavo Jogailai jau Supremus Dux.

Vytautas Ignas Rūpintojėlis (medžio raižinys) Nuotr. V. Maželio

į Lietuvos dignitorius, pvz. kan- clerius, pakanclerius, hetmonus maždaug iki Lietuvos valstybės galo XVIII a. Iš tokių titulavi- mu vienas gal įdomiausias yra 1531 'Nicolaus Radiwili, Palatini et Magni Lithuania Ducis Can- cellarii'. Taip pat pasitaiko ti- tuluose ir 'princeps', pvz. 1620 'nostro Vladislao, Poloniae, et Sveciae Principi', kuris tada nei Lenkijoje, nei Lietuvoje ne- buvo gavęs valdžios, nes tebebu- vo gyvas Zigmantas Vaza. Pana- šių titulu su 'princeps' pasitaiko ir Jokūbai Ludvikui Sobieskui, kurio tėvas anksčiau buvo išrink- tas Lietuvos ir Lenkijos valdovu, bet jau sūnus jokių aiškesnių tei- sių negavo.

Iš šios visos maišaitės neleng- va, pasirodo išbristi, kai imama rašyti Lietuvos istorijos klausiu- mais svetima kalba. Mes apspira- tomės, kai vokiečiai Lietuvos va- dovą tituluoja paprastai 'Gross- fuerst', bet lietuviui sunku dar- pauti kai surandi Grand Duke. Ir reikia pasakyti, kad čia da- ugiausiai pasitamavo lenkai isto- rikai, išvykę į Angliją ar JAV, y- pač prof. dr. Oscar Halecki, kur- ris anglų k. išpausdino gausiai darbų ir turįs jau pasaulinį var- dą. o iš dalies ir prof. Henryk Paszkiewicz, kurio protėviai iš Zemaitijos, to paties kelmo su Dionizu Poška-Paškevičiumi. Taip pat į šią O. Halecki duo- dama kryptį įsijungia ir dabartin- nės Lenkijos istorikai, nes visiem lenkm patinka Lietuvą laikyti žemesne už Lenkiją arba tik Len- kijos dalimi. Tačiau su tais Lie- tuvos ir kaimyniniais kunigaikš- čių titulais turi jie vis vargo. Vien- nas toks titulu sandūros sakiny- s, kurį pateikia Stefan M. Kuczyn- ski savo knygos Wielka Wojna z Zakonem krzyzacyw w latach 1409-1411, Warszawa 1966, ja išleido Karo istorijos instituto darbų serijoje Liaudies karo mi- nisterija, o aukštesniųjų mokyk- lų bibliotekom patvirtino Svietii-

raides, bet esmės žiūrėdama, nes Lietuvos valdovai nebuvo kieno nors vasalais. Panašiai juo seka ir Constantine R. Jurgėla, LL.B., LL.M., History of the Lithua- nian Nation, New York 1948. Šiai knygai įvadą parašė Clar- ence Augustus Manning, Co- (Nukelta į 4 pusl.)

DR. ANNA BALIUNAS
 AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS PRITAIKO AKINIUS
 2858 West 63rd Street
 Val. kasdien 10-12 val. ir 4-7 v. vak. Seštadieniai 10-12 val. Trečiadi- ūdaryta ligoninė primamam susitarimui
 Ofiso telefonas: PR 8-3223
 Rez. telef. Walbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
 AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
 6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
 Pirma ligoninė pagal susitarimą, jei neatliepia, skambinti 174-8012

DR. VL. BLAŽYS
 PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
 3801 West 63rd Street
 Kampas 63-608 ir California
 Val. kasdien nuo 8-8 val. vak. Seštadieniai 10-12 val. Trečiadi- ūdaryta ir kitu laiku pagal sutartį
 Ofiso telefon. 476-4043
 Resid. tel. Walbrook 5-8048

DR. G. K. BOBELIS
 Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
 Tel. 695-0533 — Elgin
 425 No. Liberty Street
 Route 25, Elgin, Illinois
 Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 2434 West 71st Street
 Val. pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr. penkt. 1-5, treč. ir sešt. tik susitarimu
 Dr. Ant. Rudoko kabineto perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
 OPTOMETRISTAS
 2709 West 51st Street
 TEL. GR 6-2400
 Val. pagal susitarimą. Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktad. 10-4; seštadi. 10-2 val.

DR. F. V. KAUNAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 1407 So. 49th Court, Cicero
 Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadi- ūdaryta. tik susitarimu

DR. ALG. KAVALIŲNAS
 5540 S. Pulaski Rd.
 VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALIJBĖ
 Valandos pagal susitarimą
 Skambinti 585-2525
 Telef. vakcia 24 val.

DR. IRENA KURAS
 GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
 KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALIJBĖ
 MEDICAL BUILDING
 7156 South Western Avenue
 Pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadi., nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. seštadi. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
 Ofiso telefon. RE 7-1168
 Rez. tel. 239-2919

DR. P. KISIELIUS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 4938 W. 15th Street, Cicero
 Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išklyrus trečiadieniam Seštadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
 AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
 2817 West 71st Street
 Telef. HEMlock 6-3545
 (Ofiso ir rezidencijos)
 Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIUNAS
 CHIRURGAS
 2858 West 63rd Street
 Pirma tik susitarimu
 Valandos pirmad. ketv. 5-8 val. antradi. 2-4 val.

DR. J. MESKASKAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 SpecialiJBė vidaus ligos
 2454 West 71st Street
 (71-06 ir Campbell Ave. kampas)
 Pirm. ir penkt. 1-4 v. p. p. Antradi. ir ketv. 9-11 v. r. ir 4-8 p. p. Seštadi. 9 v. r. iki 12 d.

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)
 atmiesta tendencija. Atsiver- tės viena ar kita leidini, jau iš anksto žinai, gal net 90% tiks- lumu, kas ten bus parašyta. Leidinių datos keičiasi, bet tu- rinio palinkimas — kryptelėj- mo kampas lieka beveik vis tas pats.
 Pradžioj visa tai atrodo gana nekaltai. Kartais net juo- kingai. Bet ilgai visi viskas pradeda skambėti liūdnoškai. Kaip išėiti iš to mūsų spaudos užburto istorinio rato? Bet antra vertus, gal tik jis ir te- palaikys mūsų spaudą dar il- gai gyvą ir kovingą. Tačiau drauge ir skaudu, kai vien tik dėl tų "įsikaltų" pozicijų gyvi-

mo, dėl to "aš sakau", "aš sa- kau teisybę", "kitkas man ne- svarbu", dėl to leidinio "lini- jos" pabrėžimo nelieka pusla- piuose vietos net šauktuko ženkleliui padėti.
 Aišku, kai reikėjo ir dar rei- kės, visi srovinkai stoš kaip vienas savo žodžių ir savo dar- bu lemiamos tėvynės bylos gin- ti, o šiaip dabarties kasdieny- bėje savo čia minimu "susi- skaldymu" atrodo kaip tik pa- laikome šį savotišką mūsų gy- venimo pulsą, kuris, deja, kar- tais nėra linkęs harmoningai plakti su mūsų kultūrinio inte- reso pulsą, pastarajam atkiš- damas tik atliekamą dėmesio ir talcos dalį.
 P. Min...

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
 GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
 SPECIALIJBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
 RAWFORD MEDICAL BUILDING
 6449 So. Pulaski Road
 Valandos pagal susitarimą
 Rez. Tel. GI 8-0878

DR. W. M. EISIN-EISINAS
 Akusierija ir moterų ligos Ginekologinė Chirurgija
 6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
 Valandos pagal susitarimą. Jei ne- atliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
 Namų-rezid. — PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
 JOKIA
 VAIKŲ LIGOS
 2656 West 63rd Street
 Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Seštadi. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7778
DR. A. JENKINS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 3844 West 63rd Street
 Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadi. ir seštadi. uždaryta
 Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. FRANK PLECKAS
 OPTOMETRISTAS
 Kalba lietuviškai
 2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
 Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
 Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 SPEC. VIDAUS LIGOS
 Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
 5159 South Damen Avenue
 Valandos tik pagal susitarimą
 Trečiadieniai uždaryta
 'Telef. — 423-2660

DR. E. RINGUS
 RENTGENOLOGAS
 9760 South Kedzie Avenue
 Val. pirmad. antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 8 v. r. iki 2 v. p. Treč. ir seštadi. 8 v. r. iki 2 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
 SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
 2745 West 69th Street
 Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijose
 Pirma ligoninė tikamam susitarimui — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
 Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
 Ofisas 2454 W. 71st Street
 Val. anrad. nuo 2-5 popiet, ketvirtadi. nuo 6-8 vakaro.
 Ofiso tel. 776-2380; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Adresas: 4255 W. 63rd Street
 Ofiso tel. RELiance 5-4410
 Rez. GHOvelhill 6-0617
 Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Bendra praktika ir chirurgija
 Ofisas 2750 W. 71st Street
 Telefonas 925-8296
 Valandos: 2-8 v. v., penktadi. 10-12 v. r., 2-8 v. vak. Seštadi. 1-4 v. vakaro. Sekmd. ir trečiadi. uždaryta
 Rezid. tel. WA 5-5099

DR. VYT. TAURAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
 Ofiso ir rez. 2652 W. 59th St.
 Tel. PROspect 8-1223
 Ofiso val. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštadi. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
 CHIRURGAS
 2454 West 71st Street
 Pirma ligoninė tik susitarimu
 Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadi. ir seštadi. uždaryta

Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
 (VAŠKAS)
 GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
 6648 South Albany Avenue
 Val. pirm. antradi., ketv. 8-8 val. vak., penkt. ir seštadi. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 3107 West 71st Street
 Val. 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir seštadi. pagal susitarimą

Ofiso tel. 787-2141 Namų 636-4860

DR. PETRAS ZLIORBA
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 6449 South Pulaski Road
 Val. pirmad., antradi., penktadi. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro Seštadieniai 11-1 val. popiet.

Perskaite "Draugą", duo- kite jį kitiems pasiskaityti.

PAGARBA ŽODŽIUI NAGIO AITVARUOS

Vienas žvilgsnis į naujosios knygos puslapius

KAZYS BRADŪNAS

Poezija pirmiausia yra žodžio menas. Tai reiškia, kad vien tik- tai jausmų išuobavimas čia neuž- tenka. Nepakanka čia ir įgimto daugiažodžiautojo "talento". Čia labai reikia jausti ir žinoti, kur, kaip ir kokį žodį padėti, kad jis eilutėje suvisytų dar nematyta spalva ir skambėtų dar negirdė- tais tonais. Žodis poezijoje turi būti lyg naujai užgimes, lyg pra- dedas savo naują ir nekasdieniš- ką egzistenciją. Toks jis buvo ir turi būti visokių kryptų ir viso- kių epochų poezijoje, tiek klasi- kinėje, tiek pačioje moderniausio- je.

Deja, šiandien daug kas šito ima lyg ir nežinoti, tiesiog nepai- syti paties svarbiausio. O žodžio nebranginant, žodžio neatren- kant, žodžio netaupant, eilėraš- čiai dažnai mūsų eilutėse virsta vien tik barskančių ir palaidu plepė- jimų.

Nusišnežiant nuo klasikinio ei- lėraščio ir neišmokstant pirmiau- sia visų jo "subudavojimo" pas- lapčių, poeziją rašantieji ne kar- tą būna panašūs į ta, kuris, gai- das pažindamas, bet pirmą kar- tą ir rankas paėmęs smuiką, pra- dėtų groti Beethoveno sonata. Žodžių subėrimas į posmą, kaip bulvių į maišą, toli gražu dar nė- ra išlikimo verta poezija. Ir kiek- vienoje kalboje poezija pakyla į laiko nenukasamas aukštumas ta- da, kai žodis visa poeto talento ir darbo jėga atrenkamas, ima- mas ir keliamas į posmą su ko- ne apeigine pagarba.

Kyla tad klausimas, ar mūsų, lietuvių, poezijoje šitai yra kokia ypatinga naujiena? Ar tokių žo- džio funkcijos poezijoje suvoki- mo, o tuo pačiu ir poezijos vir- šūnių mūsose yra buvę, ar yra jų ir dabar?

Jau nekaltant apie tą nuosta- bų žodžių atsijojimo meną mūsų liaudies dainose, individualiosios mūsų poezijos raidoje pirmas sva- imančią viršūnę pasiekė ne kas kitas, o didysis Kristijonas Donelaitis daugiau kaip prieš 200 me- tų. Tiesiog beveik sunku supra- stų, kaip anais laikais lietuvių kal- ba Donelaičio jau buvo parašy- tos tokios eilutės, kuriose subti- lus žodžio atrinkimas garsine ir

vaizdine prasme stebina net ir la- biausiai išlepintą šiandieninį po- ezijos mėgėją. Štai, sakykim, ir ši- tos pavasarinio gaudesio kupinos dvi eilutės:

Gervins, ik debesų juodų dyvi- nai kopinėdamas
Ir nei verkdamas irgi dejuo- damas, skambino dangų...

Arba dar pora eilučių iš "Ru- denio gėrybių", kur atrinktuose žodžiuose tiesiog girdėte girdime dumblinu keliu bestumiantį ve- fimą:

Ratas ant ašies braškėdamas su- kasi sunkiai
Irgi žemes baurias išplėsdamas, teškina šmotais...

Ar rastume žodinio atsakingu- mo prasme ką nors panašaus ši- andieninėje mūsų poezijoje, kur žo- džiai puslapiuose dažnai varinė- jami tik kaip rėksmingai girksin- čios žags po rudenio pievą? Aki- vaizdus ir konkretus atsakymas yra ir 1969 metais išėjusi Henriko Nagio poezijos knyga "Broliai balti aitvarai". Poezijos, kaip žo- dinio meno, prasme ji yra be ga- lo reikšminga ne vien tik H. Nagio kūrybinio kelio raidoje, bet ir visos lietuvių poezijos ploteje. Poeto minties žodinis apipavidalinimas ir žodžio poezi- jon įkūnijimo laipsnis šioje kny- goje yra toks savo vaizdine, gar- sine ir metrinė prasme meistriš- kai tobulas, kad iš karto pamai- tai, jog turi rankose išskirtinės vertės poezijos knygą.

Imkime kad ir pirmą rinkinio eilėraščių "Poemą apie brolių". Tai klasikinio surentimo, bet kartu ir labai modernaus eilėraščio pos- mai. Tai labai konkreti, nuosek- liai ir trieliūs posmus įkūnyta po- ema apie brolių — žmogų visuose amžiuose ir visuose kraštuose! Beveik girdimo žingsnio kietu metru parašytos eilutės visą laiką skamba lyg dunksintys legionų žy- giavimas Respighi simfoninės po- emos "Pini di Roma" paskutinė- je dalyje. O kiek dažnoje eilėraš- čio eilutėje čia randame alitera- cinio išradimo ir grožio! Va, argi negirdime rūstaus liūtų riau- mojimo Koliziejaus arenoje kad

Vytautas Ignas Saulė ir paukštis (medžio raižinys) Nuotr. V. Maželis

ir šitame nuolatiname "r" gar- so pasikartojime:

Tu žmeldeis su pirmais krikščio- nim,
kai laukiniai žvėrys puolė are- non pro narvo duris (psl. 7).
Arba vėl kitą eilutę — kaip gra- žiai garsai "k", "d", "g" sukulia sunkaus kalimo smūgių išpūdį:

Jis kalė tėvui medinį kryžių į kietą Sibiro gruodą (psl. 8).

O kitur tik pasiklausykime, kaip pailsusiai "s", "z", "c" garsais šniokštuoja atbėgęs pasiuntinys iš tironijos siaubiamo miesto:

Ir atnešta paskutinė žinia iš kraujuojančio Budapešto (psl. 8)

Ne paslaptis, kad mūsų lietu- vių kalbos skambumai nemažai kenkia didelį kiekį dusliu prie balsių, ypač "s" ir "š". Norėda- mas juos "užuosti", Nagys pasta- roje knygoje elgiasi labai stra- tegiškai, dusliusius apsupdamas parinktais balsiais ir kietais skar- džiaisiais priebalsiais taip, kad a- nie duslieji ir šnypščiantieji, per- rėkti balsių ir skardžių, neten- ka posmą darkančios jėgos.

Vienu iš daugelio tokių pavyz- džių tebūna štai eilėraščio "Sva- jonė" paskutinis posmas:

Norėčiau prisijaukinti sakalą,
aitvaro brolių,
išdidų, pilką paukštį
gintarinėm akim (psl. 19).

Tačiau, kai reikia, Nagys ir tuos šnypščiančius priebalsius panau- doja, kaip jau matėme anoje bu- dapeštinėje eilutėje, netgi kaip

poetinę priemonę, panaudoja to- kiu išbalansuotu saiku ir nusima- nymu, kad kliūtis tiesiog virsta laimėjimo priežastimi. Va, ir šito posmo paskutinės dvejose eilu- tėse du kartus pasikartoje "s" ir "š" garsai tampa labai reikalin- gi aitvaro sparnų šniokštimo iš- pūdiui sukelti, kai tuo tarpu vi- sa ankstesnė posmo dalis daugiau sia aidi skambiuju balsių ir prie- balsių junginiais:

Palieskime rankom lengvą
lininį audėklą —
dar sekundė viena,
vienas atsidušėjimas —
girdėsim tik aitvaro nykų
plasnėjimą
gluosnių šėšelyje (psl. 26).

Poeto kalba daugelyje rinkinio eilėraščių, nors yra labai taupi ir kondensuota, apkrauta tokiu į- vaizdžiu ir vidinės įtampos krū- viu, kad posmas tiesiog stovi ko- ne ant sprogo ribos. Čia tenka prisiminti daugelio gana paviršu- tinišką požiūrį į poetinės kalbos kontrolę, kai ilgas, palaidas ir tuš- čias plepėjimas laikomas kone po- ezijos sinonimu, tiesiog pravar- džiuojamas "poezija". Nagio šio rinkinio kalba liudija visai prie- šingą ir patį tikrąjį dalyką: gero eilėraščio frazė turi būti kaip tik be galo kondensuota, apvalyta nuo viso bereikalingo konteksto, dinamiška nebūtinai parinktu veiksmažodžių pagalba, bet net ir gana statiško vaizdo ir būsenos vidinė jėga.

Iliustracijai tebūna ši "Broliai baudiūninkai" eilėraščio pra- džia, savo tyliu laukimo monu- mentalumu prilipstanti Van Go-

gho ankstesniųjų paveikslų buit- niams scenoms:

Padėta duona ant stalo,
giros asotis.
Duona, gira ir pelis.
Padėtos kietos rankos,
malda ir atodūsiai (psl. 12).

Paprastai kartojimo figūrą lai- kome tam tikra poetine priemo- ne. Tačiau mūsųose ji neretai virsta to paties kalbėjimu be ga- lo. Ir šiame kartojimo figūros ke- llyje Nagys labai gerai jaučia, kur laikas sustoti. Dar daugiau, karto- jimas jam dažnu atveju yra ne tik vien poetine priemonė, bet ir tam tikro idėjinio turinio vaizdi- nės personifikacija. Žvilgtelkim, kad ir į šitą posmą, kur puikių aliteracijų srovėje keturis kartus minimas žodis "upė":

Upė dabar
mudviejų mylimoji.
Upė laukia mirgėdama
gluosnių tankmėj.
Upė laukia beržinių irklų
ir lengvo gliutas.
Mūsų luoto liemenio.
Upė laukia, lanku
apjuosusi pilį,
kaip žvilgantį žalią žaltys
(psl. 23).

Kartojimo figūra čia igauna net visai kitas dimensijas, reiškan- čias ne tik tyvuliuojančios upės be- galinę tolybę, bet ir viso gyven- mo nesulaikoma slinkti, kurio ga- le iškyla kone čiurlioniško pa- veikslo panorama — pilis, ap- juostą žaltį primenančios upės.

Tai tik labai trumpas ir paly- (Nukelta į 4 pusl.)

HENRIKAS NAGYS

KRYŽKELE

Kryžkelėj auga platanai. Kelio atgal nėra.
Ukamoj aidi kareivių žingsniai ir geležis.
Tarp debesų ir lapų alsuoja žemė gera.
Miega koralų saloj nepažįstamoj žemė graži.
Siama platanai ir plazda paukščiai virš mūsų galvų vakare.

Broliai ir seserys, imkit mane ir skaitykite!
Basos kojos ant gruođo ir šimtmetė giria.
Broliai ir seserys, imkit mane ir skaitykite!
Žvanga metalo žvaigždės virš mūsų galvų vakare.

Auga platanai ant vieškelio — amžių giria.
Broliai paklydo ir seserys verkia prie vartų.
Bala an! balto debesio šiaurėj lininė skara —
gėrėme mirusių upių vandenį žalią ir kartų...
Miega toli vandenyno saloj nepažįstamoj žemė gera.

Broliai ir seserys, imkit mane ir skaitykite!
Moterys klūpo prie vartų — užia giria.
Broliai ir seserys, imkit mane ir skaitykite!
Žvanga kareivių žingsniai ir žvaigždės tuščiam vakare.

SVAJONE

Norėčiau prisijaukinti sakalą,
pilką, išdidų paukštį,
aitvaro brolių.

Norėčiau prisijaukinti sakalą,
gintarinėm akim,
vienai vienintelei medžioklei,
kurios ilgėjauš visą gyvenimą.

Norėčiau prisijaukinti sakalą,
raibą poetų paukštį,
kad pluktų molio aslą
atsiminimų gadynėj,
papuostų placių
sparnų šėšeliams.

Norėčiau prisijaukinti sakalą,
aitvaro brolių,
išdidų, pilką paukštį
gintarinėm akim.

* * *

Liaudies poetai sudėjo
dainas apie saulę močiutę
ir žemę
motiną.
Liaudies poetai kalbėjo
su vandeniu, vėju, vėlem.
Liaudies poetai užaugo, kaip medžiai,
lėtai ir tykiai. Naktim.
Liaudies poetai buvo kantrūs,
kaip juodėmis,
kaip ažuolai
ankstyvą pavasarį:
kiekvienas žodis skleidėsi,
kaip pumpuras, kaip lapas,
žėrėdami saulėj,
linguodami vėjų,
plaunamai moliankaus
ir šito lietas.
Liaudies poetai kalbėjo
žemės,
vandens
ir velenos
kalba.
(Iš "Broliai balti aitvarai" rinkinio)

AUKSO VAINIKAS

J. SAVASIS

Buvo penkta valanda po pietų. Mažo miestelio gydytojas savo kabinete apžiūrė- no atėjusį ligonį, besiskundžiantį krūtinės skausmais. Staiga trenkė perkūnas taip smarkiai, kad sudrebino viso miestelio namų langus, o iš gydytojo rankų iškrito triūbelė, kuria jis klausėsi ligonio širdies plakimo. Gydytojas nustebeš pašoko ir priėjo prie lan- go. Saulutė jau slinko vakarop ir savo gels- vais spinduliais pauksinio miestelio namų stogus. O dangujė nė mažiausio debesėlio, nė menkiausio vėjelio.

— Keista, — tarė gydytojas, — saulė šviečia ir tokia perkūnijs.

Jis grįžo prie nustebusio ir išsigandusio ligonio, kuris nuo to griausmo pajuto krū- tinėje dar didesnius skausmus. O griaustinio balsas, suskilęs į mažesnius garsus, pamažu nyko, atsimušęs į netolimų kalnų viršūnes.

niekio nedirba ir gyvena nežinia kur, nė iš ko, ėjo upės pakraščiu. Prieš tai, kaip buvo ipratęs, buvo užsukęs į vienintelę miestelio osteriją, kur keletas senių lošė kortomis, pasistatę ant stalo vyno ištisą fiasco. Celestinas, gavęs stiklinę to gaivinančio gėrimo, dabar patenkintas, ieškojo kur pailsėti ir nusnūsti. Vynas, tekėdamas gyslose, gaivino ir alsino. Ir taip Celestinas beidamas vienoje vietoje rado nusekusios upės sunestą sausų lapų ir žolių krūvą. Ji atrodė kaip tyčia paklotas patalas Celestinui. Išsitęsęs ant tų lapų ir žolių krūvos, saulutės galmonėjamas, upės per akmenis teškenimo migdomas, Celestinas tuojau užsnūdo.

Staiga Celestinas pajuto, kad kažkieno il- gas pirštas, panašus į vinį, yra įremtas jam į kaktą. Tingiai atmerkė vieną akį, paskui antrą ir pamatė, kad šalia jo, ant kulnų sė- dėdamas, yra besišypsas malonus ponas. Celestinas pamažu atsisėdo ir apžvelgė staiga

atsiradusį nelauktą svečią be jokios baimės ir įtarimo. O ponas prakalbėjo:

— Jei šis vanduo sustotų, — ir ranka parodė į upę, — galėtume vaikščioti upe, lyg kristalo keliu.

Celestinas pažvelgė į upę ir suraukė kaktą. Paskui sumišęs nusišypsėjo.

— Tikrai, — sutiko. Bet kodėl ji turėtų sustoti?

Ponas tęsė toliau:

— Taip sau. Dėl malonumo pasivaikščioti. Bet, suprantama, viskas liktu, kaip stovi. Žolės, spalvos ir žuvys pasiliktų tame kristaliniame kalėjime. Kai vaikščiojame ant žemės, matome tik kas yra ant žemės. Vaikščiodami kristalo keliu, matytume kas yra po žeme.

— Aš niekad nieko panašaus nesu ma- tęs, — paaikino Celestinas, liūdnei žiūrėda- mas į bepūvančių lapų krūvą.

Ponas keistai nusikvatojo. Jo juoko bal- sas buvo panašus į klarneto garsą.

— Po žeme yra visko, — aiškino gundan- čiai. — Bet yra ir ant žemės, tik reikia mo- kėti rasti ir paimti.

Celestinas bandė keltis, bet ponas vėl jį pasodino, įrėmęs savo geležinį pirštą į Celestino petį.

Tuo tarpu vėjelis atnešė iš miestelio var- po balsą. Ponas suvirpėjo ir paskui tarė:

— Klausyk. Ten skamba varpas. Po tuo varpu yra varpinė, o šalia jos bažnyčia. Baž-

nyčioje yra didžiulė akmeninė statula, o ant statulos galvos aukso vainikas — per didelis statulos galvai — tiktų kaip tik ant žmo- gaus galvos. Tas vainikas tenai nereikalin- gas, apjuodęs, voratinkliais apaugęs. Kas jį pasiims, galės važinėti karietoje, kaip po- nas...

Visa laiką paslaptinęs ponas kalbėda- mas savo geležinio piršto neatitraukė nuo lieso Celestino kūno, tarsi pabrėždamas jo skurdžią egzistenciją. Celestinas pajuto kaž- kokį šiurpulį ir staiga, tartum adata, įsmigo į jo širdį.

— Esate keistuolis, — ištarė pakildamas ir norėdamas atsiveikinti su nepažįstamuo- ju. Bet tas jau buvo dingęs. Lapų ir žolių krūva, ant kurios Celestinas sėdėjo, atsidavė pūvisiais, o nuo upės buvo jaučiamas sie- ros kvapas.

Sekancią po susitikimo su keistu ponu die- ną, Celestinas jautė galvoje keistą jausmą: mintys maišėsi ir šokinėjo lyg karuselėje, bet iš jų vis iškildavo ano pono pasakytieji žodžiai: "Bažnyčioje yra statula, o ant jos galvos aukso vainikas"... Celestinas persoko akmeninę šventoriaus tvorą ir jau trečią kar- tą atsidūrė bažnyčioje. Statula, vaizduojan- ti šv. Petrą, buvo šoninėje navoje, užinda- ma galinės sienos centrą. Ji buvo nuo drėg-

mės pažaliavusi, o apsiausto raukšlės tie- siog pajaudusios. Galva vos matėsi skliauto prieblandoje. Vainikas buvo viršuje ir atro- dė, kad jis remia bažnyčios lubas, o gal ir patį dangaus skliautą. Petras, ilga barzda, sustingęs, nejudas, staiga lyg atgijo, paste- bėjęs prie savo kojų Celestiną. Po Petro žvilgsniu Celestinas pasidarė permato- mas, kaip medūza. Buvo matomos jame klajojančios ir kovojančios mintys, kurios, lyg mažos dėmelės, būrėsi Celestino širdyje, kol sudarė ištiesą juodą masę. Sprėdimas buvo padarytas. Laikas — aštuonios minu- tės iki penktos popietinės valandos. Tuo me- tu gydytojas liepė savo pacientui nusivilkti marškinius.

Celestinas, įsikabinęs į ilgo akmeninio apsiausto apatines klostes, pamažu kopė aukštyn. Rudeninė prieblanda kabojo ant bažnyčios sienų, kurios kai kur prakaitavo drėgme, ir girdėjosi tik retų lašų čapėjimas ant žemės. Tokiu vėlyvu popietiniu lai- ku labai retai užklysdavo bažnyčios sargas, vesdamas paskui save būrį iš toliau atva- žiavusių turistų ir, rodydamas jiems šv. Pet- ro statulą, pasakodavo paties sugalvotas istorijas, už tai gaudamas smulkųjų, taip reikalingų jo menkam biudžetui.

(Nukelta į 4 pusl.)

Dieną prieš tai miestelio valkatėlė Ce- lestinas, kurį visi pažinojo tik tiek, kad jis

SVETUR NUOTAKĄ ISLEIDŽIANT

(Atkelta iš 2 psl.)

lumbia univ. prof. ir dr., neeilinis slavistas. Todėl EL sugrįžimas prie Grand Duke ir Grand Prince Algirdui, Aleksandriui ir Kazimieriui yra ir skriauda, kuri vėliau bus sunkiau atitaisoma, nes svetimieji buvo jau pralaužę jiems King titulą. Žinoma, juos tituluojant Lietuvos karaliais, lenkų ir kai kurie kiti slavistai sukeltų daug triukšmo, kuris galėtų palaidoti gal ir EL leidimą, kaip atsitiko ir su ukrainiečių enciklopedija, kai ten padaugino ukrainietiška rašyti vardus, bet atsargiai ši titulinė siena reikėtų laužyti, pvz. su Gediminu, kuris kitų buvo tituluojamas Rex ir pats tą titulą vartojo. O visas tu titulų gynybos spūdis nukelti į Grand Prince, kurį nuosekliai jau vartojo prof. dr. K. Avizonis.

Plačiau sustojus ties Lietuvos valdovų titulais, netenka jau aiškinti Lietuvos valstybės titulo. Vargo turime tik su toms nelaimingomis unijomis, nes svetimieji, daugiausia lenkų ištigti, Lietuvos po Liublino unijos nebemato. Paskutiniu metu lenkų istorikas prof. dr. O. Halecki yra savo raštais įtakingiausias. O jis vartoja tokius jau terminus: Polish - Lithuanian Federation, kartais Polish - Lithuanian Union, ir Polish - Lithuanian Commonwealth. EL vienu kartu pounijinei Lietuvai jau pavartota Lithuanian-Polish state (459-460 p.), tame pačiame straipsnyje vėl pabrėžiamas savarankiškumas, pavartojant jungtuką, pvz. Neither Lithuania nor Poland arba of Lithuania and Poland (459). Atrodo, kad būtų tikslu neįjungti niekur šių abiejų valstybių brūkšnelius, nes jos visados buvo atskiros ir tevaldomos vieno tik žmogaus, **taigi asmenis**, ne valstybių unija. Tuos skirtumus pabrėžia eilė duomenų, pvz. viena kurių kariuomenę, antroji lieka neutrali. Mano profesorius, tuomet dar doc. dr. A. Sapoka, pasakodamas apie prie Lietuvos sienos karališkų žirgų keitimą kunigaikštiskais, vienu šunų bei sakalų kitais, juokaudavo, girdi, tik vieni Lenkijos žvirbliai ir varnos tegalėjo persikristi ar lenkiškais, taigi ir karališkais, kiškis perbėgti į Lietuvą ir nebuvo čia pakeičiamas kunigaikštiskiu. O dr. A. Sapoka buvo geriausias

ty vad. pounijinių Lietuvos ir Lenkijos valstybių santykių žinovas, atkasęs iš dokumentų Lietuvos savarankiškumą ir nebelaužęs plunksnos prie Liublino unijos.

Sienų pelkėje

Dar didesnis negu valdovo titulas yra paradoksas, kad Lietuva neturi sienų. Jos taip keitėsi laiko slinktyje, kad šiandien visiškai nebeaiškios net ir tos, kurios dar nepriklausomos Lietuvos sutartimis buvo nusakytos. Ir šiandien, kada mes taip pat visiems skelbiamės, kad siekiame naujų sienų ir vakaruose, ir rytuose, ir pietuose, visi nežinome, kur tos mūsų valstybės sienos, ypač ką reikia rašyti svetimiesiems, kada reikia paliesti ir mokėti viešokias šios dienos užtvares, kai lietuvių spaudoje visoks rašymas ir pliauskimas sienų klausimais netenka reikšmės. Ir tikra bėda, kai EL reikėjo liesti ir rašyti apie įvairias vietas už dabartinės ir okupuotos Lietuvos sienų. Čia susiduri su nusistovėjusia geografinių vietų rašymo tvarka, su jų priklausomybe valstybėms, ir kur išimtis labai retos ir tik laikinos okupacijos metu iki vadinamų taikos sutarčių. Ir toji rašymo tvarka labai griežta, vietovė nusakoma kam ji šiandien priklauso ir ji rašoma taip, kaip ta valstybė rašo, išskyrus tik vieną kitą didesnę vietovę, kuri iš seno turi kitą istorinę ir įsigalėjusią rašybą viena ar kita kalba. Todėl patinka ar ne, bet reikia rašyti, kad tokia mūsų **Ašmena** yra šiandieninėje Gudijoje. Taip 189 psl. ir parašyta, bet ji duota dar lietuvišku vardu, ne taip, kaip dabar rašo gudai. Įvada pats redaktorius prof. S. Sužiedėlis aiškino, kad lietuviškais vardais duodamos vietovės, kurios įeina į 1920 m. sutarties su Sov. Rusija nustatytą plotą. Kitas jau reikalas, kai surašome prie vardo, šiuo atsitikimu prie Ašmenos, visą jos istorinę priklausomybę. Iš tų žinių ir aiškėja, kodėl ją mes vadiname Ašmena, bet ne kokia Ošmiana ir t. t., nes ją savu vardu tikrai mes turime istorinės teisės vadinti ir rašyti gal net daugiau negu angliškai Muenchen koku Munich. Todėl ir rašome dar **Apsas** ir t. t. Bet kada susiduriame su kitomis, jau tolimensėmis vietovėmis, kal-

Vytautas Ignas „Lithuania“ Sv. Kazimieras (Detalė iš medžio raižinio „Nuotr. V. Mazelio“)

ba tikrai mums daugiau nebe-maloni. Nebegali jų rašyti kaip mums įprasta ar patinka. Taip Lietuvos Brastą, arba tik Brastą, pateko į EL mums neįprastu Brest, ir Gudijoje. Skliaustuose i teiperrašyta jai savięji vardai ir kiek ankstyvesnis Brest-Litovsk, o tekste surašyti ir kiti vardai ir jų keitimai, nors jie nebeuduoti atskirais nurodymais. Šiap ar taip reikėjo: to ir Brzešč Litewski ir vēlesnio — Brzešč nad Bugiem su atskiromis nuorodomis, nes tie vardai dar tebesimašo įvairiuose gazetteer, kuriais ir naudojasi paprastai angliškai kalbąs žmogus, kai nori išsiaiškinti kur viena ar kita vietovė yra, kiek paskutiniu metu turi

gyventojų ir t. t. Pro tuos „gazetteer“ prasilausti nauju vardu labai sunku, turi būti gana daug knygų prirašyta, daug kartų jis tuo vardu mirėtas, kad patektų į tuos atrinktuosius vardus, i teiperrašyta jai savięji vardai ir dėl nors EL surašyta istorinė šio miesto priklausomybė, būtent gudu etnogenezės prielaida ir tenka manyti, kad gudai yra galindų ir kt. jiems artimų baltų kiltių palikuonys, kurie su mišo su taikingai ar kovingai atėjusiomis į jų kraštą (paupiais) šiokiomis ir tokiomis slavų gentelėmis, o gal aplavėjusiais iranėjais (plg. bulgarus). Tie atėiviai anksti priėmė stačiatikišką krikščionybę, perimdami ir dažnų rytinę slavų k., kuri liko pagrindiniu slavų veiksniu rytiniams baltams, o vėliau šie sudarė neaiškios kilmės gudas. Taip pat abejotina, ar krivičiai būtų tikrai slavų gentis, nors jie

sur ir dažnas Virbalis — ir Lenkijoje (Lenkų karalystėje), Rusijoje, Vokietijoje (1915-1918) ir Lietuvoje. Mums tenka su tomis vietovėmis, kurios yra už šiandieninės Lietuvos teritorijos, įvairiai verstis, ir EL redaktorius prof. S. Sužiedėlis ten vnioteje vniojasi ir labai sumaniai vniojasi kaip tikras lietuviškas protėvių sūnus. Ir jam užtai tebus didelė pagarba bei padėka.

Gudija EL teduoda tik santykiuose su Lietuva (Belorussija, relations with, 325-327). Atrodo, kad kelias pasirinktas visai tikslius ir tikrai geras, nes ir didieji Vakarų rusofilai negalės per daug EL užpulti ir tuo pačiu į bibliotekose palaidoti, nors ta Gudija šimtmečiais buvo neatskiriama Lietuvos dalis, kas prof. S. Sužiedėlio glaustai išryškinta. Tačiau vis tiek nesinori sutikti su autoriumi dėl gudu kilmės ir autoriumi prikiština, kad per mažai pabrėžė baltų tautų posluoknio įtaką (325 p.), kad čia nepažymėjo nutautusių rytų galindų, kurie ir sudarė gal daugiau ne posluoksnį (substratą), bet jau gudu tautos pagrindą. Paskutiniu metu tie reikalai vis daugiau ir daugiau keliami ir nauji proistorės bei vandenvardžių tyrinėjimai vis daugiau tai patvirtina (plg. dr. M. Gimbutas, The Balts 1963; T. Suliminski, Ancient Southern Neighbours of the Baltic Tribes, Acta Baltico-Slavica V, 1967; V. N. Toporov, Lingvističeskij analiz gidronimov Verchnego Podneprovija, 19-62 ir F. I. Gordejev, A. S. Stryžak, V. A. Zučevič pranešimai „Visasąjunginėje“ SSSR toponimikos konferencijoje 1965). Nemažiau tai patvirtina ir baltų bei iranėnų tautų sąlyčio tyrinėjimai, nes paskutiniu metu rimtai paneigiamas M. Vasmerio tezę, kad baltus nuo iranėnų pr. Kr. skyrė slavai, o dabar įrodinėjama, kad rytiniai ir pietiniai baltai tiesiog susisiekė su iranėjais (plg. V. V. Sedov, Baltoranskij kontakt v Dneproskom levoberežije, — Sovetskaja archeologija 4 1965). Tie nauji darbai verčia peržiūrėti senąją gudu etnogenezės prielaidą ir tenka manyti, kad gudai yra galindų ir kt. jiems artimų baltų kiltių palikuonys, kurie su mišo su taikingai ar kovingai atėjusiomis į jų kraštą (paupiais) šiokiomis ir tokiomis slavų gentelėmis, o gal aplavėjusiais iranėjais (plg. bulgarus). Tie atėiviai anksti priėmė stačiatikišką krikščionybę, perimdami ir dažnų rytinę slavų k., kuri liko pagrindiniu slavų veiksniu rytiniams baltams, o vėliau šie sudarė neaiškios kilmės gudas. Taip pat abejotina, ar krivičiai būtų tikrai slavų gentis, nors jie

Pagarba žodžiui Nagio "Aitvaruos"

(Atkelta iš 3 pusl.)

ginti siauras žvilgsnis į daugiau aliteracinį Nagio naujosios knygos pobūdį. Lygiai galima būtų nemažiau kalbėti apie šią knygą ir įvairiais kitais požiūriais, liečiant eilėraščių idėjinę gilumą ir formas pasiektąsias viršūnes. Bet tai jau būtų ilgesnis, studijinio pobūdžio raštas.

Šiuo laikraštiniu straipsniu, Nagio kūrybinio laimėjimo progą, norėta tik trumpai pasakyti, kad išliekančiai poezijai parašyti neužtenka vien talento, kad reikia ir sunkaus bei kieto darbo, ilgomis studijomis ir ilga praktika igyto žinojimo, jog eilėraštyje su žodžiais negalima tuščiai žaisti, negalima paleisti jų pla-

vinėti be jokios sistemos. Apie tai galvojant, Nagys mūsųose visada pasiliks kaip talento ir kieto poetinio darbo laimingas ir vaisingos jungtinys. O pastaroji jo knyga „Broliai balti aitvarai“ daugeliu atžvilgių yra viena iš tų retųjų, kokios mūsų literatūros raidoje pasirodo ne kiekvienais metais, ir kurių atėjimas yra didelis visos mūsų literatūros laimėjimas.

Henrikas Nagys, **BROLIAI BALTI AITVARAI** Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas 1969 m. Chicagoje. Viršelis ir iliustracijos Prano Gailiaus. Knyga drobės viršeliuose, didelio formato 72 psl., kaina \$5.00, gaunama Drauge.

ir vadinami slavų vardu. Daugiau tikėtina, kad slavai juos pravardžiavo ir tie buvo baltiškos kilmės ir pagoniška gentis, bet tam įrodyti dar neturime rimtų studijų. Antropologiškai jau aišku, kad gudai artimesni lietuviams, ypač vakarinės srities, negu rusams. Ir tai ne todėl, kad juos apsaugojo Lietuva nuo totorių ar mongolų įtakų (žr. 325 p.), bet jie tuos rytų baltų rasinius bruožus yra paveldėję iš baltų rasinio pagrindo, o Lietuvos apsaugoje jų nepradod. Todėl šiandien ir supranta, kad ne tik fiziniu tipu, bet ir kraujo grupių pasiskirstymo santykiu jie išsiskiria nuo vad. didžiarusių, o prisilieja prie baltų (lietuvių ir latvių). Šiame S. Sužiedėlio straipsnyje yra įšibrovusi ir viena nemaloni klaida: sutartis su S. Rusija, kuria vėl perleistas Vilnius su dalimi srities, buvo pasirašyta ne 1939 kovą 10, bet spalio 10 d. (žr. 327 p.). Taip pat ir ne Druksto ež., bet **Drukštai** turi būti (t. p. 327 p.).

Nors ir neturime aiškių valstybinių sienų, bet istorinei Lietuvai priklausiusios sritys EL turėtų rasti vietos. Ir šiame tome ne vienas tuojau pasigendame pvz. Briansko (anglosakais rašo jį Briansk, Bryansk ir net Br'ansk), Černigavo (Chernigov, Černigovo), nors jie dar suminėti prie Algirdo (71 p.). Šiap ar taip vien tik angliškai mokąs šių miestų sąjais su Lietuva iš anglosakų enciklopedijų ir kitų leidinių neteiks, pvz. tokia Encyclopaedia Britannica teduoda juos rusiškais metais ir be jokios istorijos, nors jau H. Paszkiewicz, The Origin of Russia 1969 dažnai juos (Bryansk, Chernihov) mišū būtu tikrai slavų gentis, nors jie

kodėl mums jų išsivadėti ir nepažinti angliškai kalbančiam susipažinti ir tokiu būdu su Lietuvos imperijos istorija, kodėl nepraplėsti EL reikšmės ir jos naudingumo bibliotekoms. (Šias eilutes rašas įtikino vieną bibliotekininką EL reikšmingumu, pakišęs Brastos aprašą ir atvertęs kitas angly k. enciklopedijas, neišskiriant ir Enc. Britannica ir i-rodęs, kad Bolšaja Sov. Enciklopedija Lietuvai Brest priklausomybės taip pat nenutylti). Aš manyčiau, kad istorinės Lietuvos vietovės turi rasti vietos, kaip šiuo kartą pvz. rado Prūsos tokioms vietos kaip Alna, Alnava ir t. t. Taip pat bus vargo ir tam, kuris norės pasitikrinti tokių vietų istoriją kaip Bereza, Busiazh, suminėtu prie kartūzų (465 p.). Ir atrodo, kad dėl vietos stokos būtų tiksliau paaukoti kokią ant-rareilę biografiją ar net atskiro žmogaus nuotrauką, ypač nevykusią, o geriau duoti tokias istorinės Lietuvos vietas kaip Brianskas ar Lietuvai priklausiusiu vienuolynų centra, pvz. Bereza ir t. t.

(Bus daugiau)

VIENA PROGA GYVENIME uždirbti \$500 į mėn., plus \$250 an-tomobili išlaidoms padavinėjant pagal užsakymą kviečiamos (341) Penny-Rich Bras & Girdles 40% moaidna.

NAMŲ TAISYMO DARBAI Stalniaus, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prieinama kaina. **SKAMBINTI RE 7-9615**

AUKSO VAINIKAS

(Atkelta iš 3 pusl.)

Celestinas jau prikopė iki statulos juosmens. Jo visas kūnas virpėjo ir tą virpesį perdavė statulai, į kurią buvo abiem rankom įsikibęs. Savo alsuojančia gyvybe Celestinas suteikė statulai šilimos ir gyvybės. Šventasis šypojososi savo akmenimis lūpomis.

— Drąsiau, tu menkasis vagilėli. Žinau, kad sieki mano vainiko, — šnibždėjo Petras.

— Tikrai taip. Bet jis tau visai nereikalingas. Sako jau ir nuo popiežiaus galvos nuėmė tiarą...

— Tiesą sakai. Tas vainikas man nereikalingas. Jis lyg švinas slėgia mano galvą. Gyvenime nesu turėjęs jokio vainiko ir nemačiau kitokio, kaip tik erškėtinį ant Mokytojo galvos. Statyk koją ant mano sulenktos rankos, o rankomis įsikibk į mano barzdą.

Kai Celestinas jau pasiekė statulos pečius, turėjo atsikvėpti ir pailsėti. Aukso vainikas buvo jau čia pat, ranka pasiekiamas. Jo spindesys atsimušė ant Petro veido ir plaukų.

— Drąsos, menkas baily. Kabinkis viena ranka man už ausies, o kita pasieksi vainiką.

Celestinas vėl pakilo. Atsiklepęs ant statulos pečies, jau siekė vainiko, kai tuo tarpu oaznyčioje pasigirdo žingsniai.

— Šioje penkiolikto amžiaus bažnyčioje, — aiškino sargas, — mano ponai, pamatysite bažnyčios brangenybę...

O Petras šnibždėjo Celestinui:

— Esi baigtas, prieteliau, jei neteksi galvos. Atimk ranką nuo mano ausies ir slėpkis.

Mano užpakalyje yra iškalti akmenyje laipteliai. Lįsk tenai...

Celestinas paklausė. Pašoko statulos užpakalin ir, kojimis remdamasis į statulą, nugarą atrėmė į drėgną bažnyčios sieną. „Dabar mane sugaus“, pagalvojo, „o vainikas liks kur buvęs“.

Jį apėmė mirtinas nusivylimas ir atrodė, kad gyvybę tirpsta lyg druska vandenyje. Petras jautė Celestino sielvartą, baime, nusivylimą ir negalėjo nepasigalėti to nelaimingojo. Keletas naktinių peteliškių, Celestino pabaidyty, nutūpė ant Petro veido. Kai turistai nustežė žiūrėję į tas dėmes ant šventonojo veido, Petras pakėlė savo akmeninę ranką, nusiėmė vainiką ir pro petį padavė užpakalyje tūnančiam Celestinui. Tuo momentu bažnyčią sukrėtė baisus trenksmas. Virpėjo ne tik bažnyčios langai, bet ir sienos. Tai buvo valanda, kada gydytojas pasakė: „Keista, saulė šviečia ir tokia perkūnija“.

Bažnyčios lankytojai galvatrūkiškai išbėgo iš bažnyčios. Sargas, prisivijęs juos jau už šventoriaus, atrodė lyg pamišęs. O viena iš turistų prisiekinėjo mačius už statulos velnio galvą. Visi buvo įsitikinę, kad tai būta nelabojų pinklių.

Kai sekančią dieną klebonas su sargu atidžiai apžiūrino bažnyčią iš lauko ir iš vidaus, ieškodami, ar kur perkūnas nepadare žalos, rado už švento Petro statulos negyvą, ant žemės sukniubusį Celestiną su aukso vainiku rankoje...

Tai buvo stebuklas, kurį bažnyčios sargas prijungė prie savo išgalvotų pasakų apie šventojo garsą; pats Dievas jį saugoja nuo vagių ir plėšikų.

Kviečiame į talką!

Lietuvių Enciklopedijos leidykla, išleidusi eilę vertingų ir kažin ar be-pakartojamų leidinių, iš naujo sutelkė jėgas prie **ENCYCLOPEDIA LITUANICA**, kurios bus 6 tomai. I-sis tomas yra jau išleistas. Maloniai kviečiame į talką ja užsirenumeruoiant. Čikagoje prenumeratas priima: Draugo, Naujienų, Barcaus, Margučio, Jaunimo Centre pas p. Rožanską įstaigose, Marginių ir p. Tvero krautuose.

Iš anksčiau išleistų leidinių dar turime:

1. Lietuvių Enciklopedija — 36 tomai.
2. Vinco Krėvės Raštai — 6 tomai
3. Mūsų Lietuva — 4 tomai.

Tai yra vertingos dovanos bet kuria progą. Jų kainos yra žemos, leidžiant dabar kustuoti beveik dvigubai. Nedelsiant užsakykite, nes atsargos yra nedidelės.

Adresas:

JUOZAS KAPOČIUS
361 W. Broadway, P. O. Box 95,
So. Boston, Mass. 02127, USA.

Tel. leidyklos (617) 268 7730,
Namų (617) 252-2759. (sk.)

Chicago Savings

and Loan Association

NEW RATES

6% PER ANNUM
OF \$5000.00 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00
One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00 OR MORE
6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
PASSBOOK ACCOUNTS
\$100.00 Minimum

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

Vytautas Ignas. Detalė iš medžio raižinio „Lithuania“ Nuotr. V. Maželis

piktuosius. Tas Penketukas tikrai šauniai žirgliuoja per visą pasaką, kurios skyriai, kaip „Milžino pietūs“, „Vėlinių malūnas“, „Milžinų puota“, „Nuostabi mergina ir piršlybos“ yra tikri perlukai, šmaikščia autoriaus plunksna išgliaudyti iš liaudies fantazijos kriauklės.

Tačiau šie milžinai truputį ir nuvilnia. Kodėl? Nagi vėjų apūtys Marmūzas, akylasis šaulys Palaimukas, greituolis Dunda ir stipruolis Drudaila savo nepaprastais sugebėjimais yra per daug panašūs į garsaus „Barono Muenchhauseno“ tarnus, o kai kurie jų nuotykiškai į minėto barono nuotykiams.

Literatūroje skolinamasi nuo amžių. Net ir didysis Sekspyras neatsispaudė tai pagundai. Tačiau svarbu ne pasiskolintas siužetas ar charakteristika, bet kaip visa tai autorius perleidžia per savo plunksną, kaip perkeičia, sukurdamas naujas variacijas, kaip praplečia, aptaiso tik jam būdingais literatūriniais drabužiais. Šiuo atžvilgiu „Penketuko“ autoriumi ne visai gerai pavyko su tais muenchhausenais milžiniais. „O, čia vėl Muenchhauseno nuotykiškai! Aš jau skaičiau!“ — pasakė viena jauna skaitytoja ir nebaigusi užvertė „Saunų penketuką“.

Mažieji skaitytojai yra pastabesni ir reiklesni, negu dažnai mūsų galvojama. Antroji pasaka, „Gyvosios raidės“, yra per daug didaktiška, kad būtų pasakiška. Niūrus, išstas filosofavimas apsinkina skaitymą ir paralyžuoja veiksmą. Trečioji — „Laimės žiedas“ — jau žymiai mieliau skaitoma poringai apie pagėsusią laimę, kurią žmogus sugrąžina teisingu darbu.

Užverčiant „Saunų penketuką“,

Nuotykingo gyvenimo menininkė

S. m. birželio 2 d. Londone biusui. Išleido savo labai atvirai parašytą biografiją, pavadinimą: „Naked Truth“. Po to įsi- jungė Katalikų Bažnyčiai ir, persikėlusį Alžyrį, pradėjo kurti iš medžio religines statulas. Į jas ji žiūrėjo kaip „į savo maldos ir ašarų pakaitalą.“

Visuomeniniame gyvenime ji reiškesi kaip kovotoja už moterų teises ir tuo reikalo daug rašė. Ji buvo nuomonės, kad vyrai nesupranta ir nepakenčia moters, kuri nepripažįsta jų pagalbos reikalingumo.

Jos gyvenimas įkvėpė dramaturgą S. N. Behrman parašyti komediją „Biography“, kuri buvo pastatyta New York'e 1932 m. Ji buvo ištėkėjusi už Sheridan, kuris žuvo pirmojo pasaulinio karo metu. Jos tėvai buvo M. Frewen ir Clara Jerome, vyrė — sūnų Churchillio motinos sesuo.

Išauklėta ji buvo labai religinga vienos gailingosios sesers puritonės. Jos vyras Sheridan buvo vaikaitis garsaus 18 šimtmečio Anglijos dramaturgo Richard B. Sheridan.

Londone ji gyveno keista, aristokratiška, bohemiška gyvenimu. Jos vakarienišė prie žvakių dalyvaudavo karališkos ponios. Valgio ten ne visada užtekavo, bet pasikalbėjimai visada buvo įdomūs, kaip rašė Anita Leslie. Jos skulptūras Anglijos kritikai

norisi iš autoriaus tikėtis didesnio rinkinio liaudies pasakų, perleistų per tą šmaikščią švaistišką plunksną, iliejant daugiau veiksmo, o taip pat knygiu jaunimui, kurias skaitydami mūsų moksleiviai galėtų jausti, kad fantastiški nuotykiškai ir nuostabūs įvykiai nėra vien tolimos praeities monopolis, bet gali riedėti ir dabartyje. O tu įvykių herojai gali būti ne tik senosios liaudies milžinai, artojai ar žvejai, bet jie patys — erdvių amžius lietuviukai.

Clara Consuelo Sheridan 1920 m. prie vienos iš savo skulptūrų.

vertina gana gerai. Jos yra išstatytos Londono, Oxfordo ir Bombėjaus muziejuose.

Jos raštų tarpe pažymėtina knyga „Across Europe with Satanella“. Knygoje ji aprašo savo kelionę motociklu po pietinę Rusiją. Jos knyga „To the

Four Winds“ buvo bestseleris Londone.

Į Katalikų Bažnyčią ji grįžo po savo sūnaus mirties 1937 m., apsilankiusi Asyžiuje. Nuo tada ji atsidėjo savo religinėms skulptūroms.

V. Bgd.

G E L Ė S

Vestuvėms, duobėtam, įtekėjimams ir kitokioms procoms
G U Z A U S K Ų
Beverly Hills Gėllyniai
143 W. 63rd Street Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PH 8-0834

PARDOVAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
50% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

SIUNTINIAI Į LIetuVĄ

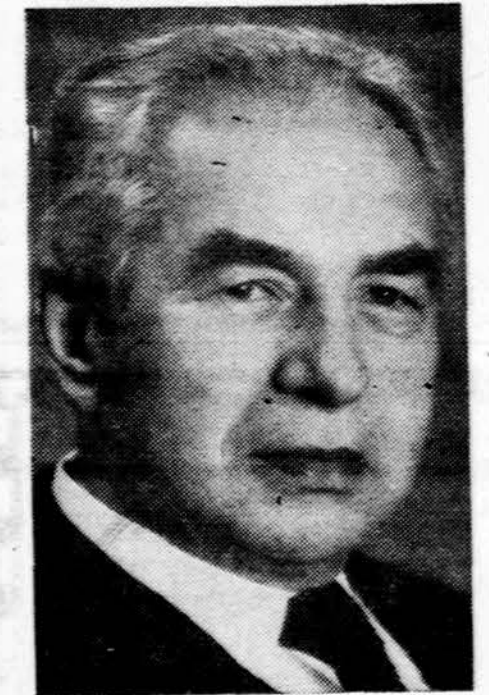
COSMOS PARCELS EXPRESS
(Licensed by VNESHPOSYLTORG)
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629
3333 S. Halsted, Chicago, Ill. 60608
Tel. WA 3-2737, 234-3329
Įvairių prekių paštinkimas, auomo-
gabalai, motociklai, saldučiai, ma-
šalės, šaltiniai, CEEFIKATAI
ir kitos prekės. Užsakau-
kite.

Pažintis su „Sauniu penketuku“

NIJOLĖ JANKUTĖ

J. Švaitas, šaunus Penketukas. Išleido JAV LB Kultūros fondas 1969 m. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, iliustravo dail. Z. Sodeikienė, kaina \$3.00. Knyga gaunama ir „Drauge.“

Naujos lietuviškos knygos pasirodymas visada lyg kokios šventės išvakarės: nekantrauji žmogus ir svarstai, ką ta šventė atneš? Ar bus ji šventiška? Su tokiomis mintimis imu ir J. Švaito „Saunų penketuką“. Jo išvaizda tikrai šau-

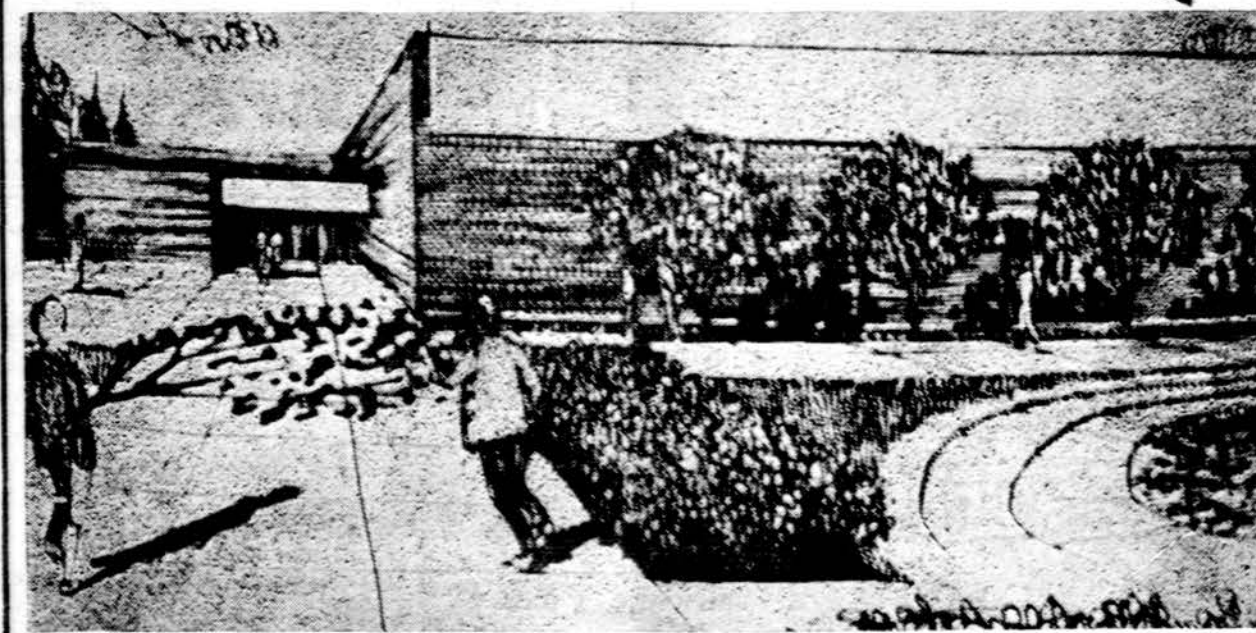
Rašytojas J. Švaitas

ni: didelis formatas, kieti viršeliai, auksinės raidės. O viduje — fantastiškos, spalvingos Zitos Sodeikienės iliustracijos. Knyga miela paimti, vartyti, žiūrėti. O skaityti? „Saunus penketukas“, kaip įva-

das sako, yra „L. B. Svetimo tarybos 1965 m. surengtame apysakų jaunimui konkurse premijuota knyga, taikoma specialiai mokykliniam jaunimui“. Tai trys pasakos liaudies motyvais, ošiančios senovės giriomis, kvepiančios senovojo kaimo dūmais ir postrigaujančios prosenelių išmintim. Autoriaus sakinyv vaizdas, trumpas, kalba sodri, žodinga. Žinant, tačiau, išvijos mokyklinio jaunimo ribotą žodyną ir didelį jo interesus nutolimą nuo senovės, kyla abejonių, ar „Saunus penketukas“ bus moksleivių lengvai skaitomas. Žinoma, visi geri dalykai lengvai nepasiekiami, taigi ir lietuvių kalbos tvirtas mokėjimas bei lietuviškų knygų skaitymas. Tačiau gyvenimo pavyzdžiai rodo, kad šiais geraisiais dalykais jaunimą sudominti, mažų mažiausiai, sekasi sunkiai. Kodėl? Priežastiu, ne kartą aptartu, apsnėktu, apdejuotu, bet nepašalintu arba pašalinti neįmanomu, daugybė. Viena jų — jaunimui skirtųjų knygų nepritaikymas jaunimui. Dažnai jos būna parašytos per sunkia kalba, arba turi per mažai veiksmo ir nuotykių, arba savo tematika per daug nutolusios nuo šių laikų jauno žmogaus. Šiais atžvilgiais „Saunus penketukas“ turi šiek tiek minusų, nors trumpasakė autorius kalba lengva skaityti. Veiksmu tačiau pasižymi tik pirmoji, titulinė pasaka.

Čia penki draugai milžinai išgyvena įvairius nuotykius, savo pasakiškomis jėgomis skubėdami pagalbon geriesiems ir baudami

Tradicinė Lietuvių Diena Marianapolyje, Thompson, Connecticut 1970 M. LIEPOS MĖN. 4 DIENĄ

DIENOS PROGRAMA

11:00 Iškilmingos šv. Mišias aukoja ir pamokslą sako D. G. Kun. Alfonsas Volungis, Aušros Vartų parap. klebonas, Worcester, Mass. Šv. Mišias gieda šv. Andriejaus parap. choras, vadovaujant muzikui Jonui Beinoriui, New Britain, Conn.

12:00 Pietūs, po pietų įvairios pramogos, meninė programa, šokiai ir t. t.

LIETUVIŲ DIENOS RENGEJAI ir Marianapolio Marijonai nuoširdžiai visus kviečia dalyvauti šioje TRADICINĖJE LIETUVIŲ ŠVENTEJE. Puiki proga pasinaudoti Dievo palaima — dalyvauti šv. Mišių aukoje po atviru dangum, išgirsti gražių lietuviškų giesmių ir skambių dainų, laimėti vertingų dovanų, susitikti su draugais ir pažįstamais, apžiūrėti naujai atsikuriantį Marianapolį, bendrai pasilinksinti ir pasigrožėti žavinga Marianapolio vasaros gamta. — LAUKSIME!

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS	6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE
5 1/2% \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN	5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to \$20,000
Highest reserves
BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

EXPERT BODY WORK
PROGRESS-PAŽANGA COLLISION EXPERTS
A. & J. STANEVICIUS
(Fender) Pilnas Pataisymas
Plaušame — Ištepame — Dažome
Moto, Karoserijos (Body), Sparnų
2637 W. 47th St., Tel. LA 3-9663
Chicago, Illinois 60632

1970 Plymouth-Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe
Kaina nuo \$1,995.00
25 mylias su vienu galionu
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER
GTX, FURY — DUSTER
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

SAVE AT Mutual Federal Savings and Loan
2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608
Peter Kazanauskas, President Tel. 847-7747

6% ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$10,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY
5% PASSBOOK ACCOUNT

OFFICE HOURS
Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.
Thursday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.
No Business Transacted on Wednesday

Paid and Compounded Quarterly
NOW INSURED TO \$20,000.

NAUJI LEIDINIAI

— ATEITIS, 1970 m. gegužės mėn. Nr. 5. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius — Jonas Šoliūnas, 6641 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629. Administracijos — Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje \$5.00, susipažinimui prenumerata \$3.00, garbės prenumerata \$10.00, visur kitur laisvajame pasaulyje \$3.00.

Sį kartą žurnalo vedamas skirtas moterims. Ir ta prasme, kad mūsų moterys savo veikla reikišiai daugiausia tik socialinėje srityje. O norima jas matyti visur. Todėl ir rašoma:

„Ateitininkės turėtų daugiau reikštis ne tik jaunimo globėjaviui bei socialine veikla (Giedros korporacija), bet ir savo kūryba. Ateitininkės turėtų rūpintis ne tik sausi organizacinės tvarkos paragrafais, bet ir konkretūs, gyvenimiški organizacijos reikalai... Nejaugi mūsų moterys teinka tik socialiniams pobūviams ir balukams rengti?.. Nedaug moteriškų vardų užtikame mūsų literatūrinėje kūryboje... Stebimės, jei moterišką vardą atrandame griežtųjų mokslų srityje... Atrodo, kad jų protai skirti smulkmeniškoms kasdieninėms problemoms supinti, o ne joms išspręsti... Tad ir sakoma, kad viso pasaulio moterys turėtų atsibusti ir prisidėti ne tik prie žmonių dauginimo, bet ir kūrybos“.

Jubiliejinio ateitininkijos kongreso dienoms artėjant, duodamas žurnale gyvai suregztas pasikalbėjimas su Ateitininkų Federacijos vadu dr. Justinu Pikūnu. Pašnekesyje aiškėja, kokios šiaandienės problemos gula ant ateitininkijos pečių ir kiek jau yra pasistūmėta rugsėjo 4-7 d. Chicagoje įvykstančio aštuoneto ateitininkijos kongreso turinio ir formos paruošoje. Spalvinga, įdomi, turininga ir visa kita šio jaunatviško žurnalo medžiaga, paklota po šitokiomis antraštėmis: Apie kongresą, fondus, misijas ir kita; Tikėjimo reikšmė ar nereikšmė; Užuominos; Ar jaunimas saukiamas?; Kodėl rašau lietuviškai?; Peržengus dauno literato kryžkelę ir kt. Meniška ir skoningai nuotraukomis iliustruoti leidinio puslapiai dar pamargininti ir jaunųjų literatų kūryba. Matyt, kad „Ateitis“ vėl pradėjo žengti savo tradiciniu jaunųjų rašytojų ugdymo keliu. Sėkmės.

— MŪSŲ VYTIŠ, 1970 m. kovo - balandžio mėn. Nr. 2. Skautiškos minties žurnalas. Leidžia Akademiniškos skautų sąjūdis. Redaktorė — Ramunė Kviklytė, 5747 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629. Administracijos — Jonas Tamulaitis, 6744 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636. Prenumeratos kaina: JAV ir Kanadoje \$5.00; Anglijoje 1 sv.; kitur \$3.00.

Nereikia manyti, kad „Mūsų Vytiš“ yra įdomus vien tik skautams akademikams, liečia vien tik jų organizacines problemas. Anaipol. Žurnalas įdomus visam mūsų akademiniam jaunimui, o taigi verta jį pasklaidyti ir jau iš universitetų išėjusiems, net gerokai snstelėjusiems, tačiau jauniems savo dvasia. Štai temos ir straipsniai, kurie skaitytini kiekvieno, turinčio gy-

vą tautinį ir kultūrinį interesą: Ne-proginis žvilgsnis mūsų spaudos link; „Raidės laiko griaučiuose“ pasitinkant (R. Vėžio debutinio poezijos rinkinio recenzija); Žvilgsnis į Amerikos universitetus; Lietuvių studento subrendimas ir susipratimas graikų tragedijos šviesoje ir kt.

— P. Celičius, AR BAŽNYČIA GALI KLYSTI? Vakarų Europos lietuvių sielovados leidinys nr. 2. 1970 m. 31 psl.

Vysk. Ant. Deksnys rodo gražios iniciatyvos sielovados pastangų organizavimą. Jam ypač rūpi religinės tiesos perteikimas spaudos priemonėmis. Pasitelkęs pajėgius talkininkus, jis siekia ir šioje srityje veikimą suaktyvinti.

Iš spaudos išėjo jau antras Vakarų Europos lietuvių sielovados leidinys: „Ar Bažnyčia gali klysti?“. Autorius — žinomas mintytojas, spaudos bendradarbis kun. dr. P. Celičius. Visų pirma į akis krinta gražūs išleidimas. Viršelis labai patrauklus, su dailiu Šv. Petro bazilikos kupolo fonu centre. Spauda aiški, popierius geras. Darbas atliktas sauleičių spautuvėje.

Autorius, prisiminęs Galilėjaus bylą, patriarcho Focijaus ekskomunikaciją ir jos dabar atšaukimą, palūkanų ėmimo draudimą ir jo panaikinimą, svarsto klausimą, ar Bažnyčia gali klysti. Ieškodamas atsakymo, ima vieną konkretų atvejį — tvirtinimą, kad be Bažnyčios nėra išganymo. Jeigu tas tvirtinimas anksčiau buvo daugiau kategoriškai reikiškas, tai II Vatikano suvažiavime labiau išryškintas, kad geros valios žmogus, kuris be savo kaltės nepažįsta Kristaus Evangelijos ir jo Bažnyčios, bet nuosirdžiai Dievo ieško, klausio savo sąžinės, gali būti išganytas.

Bažnyčios nariu tampa žmogus per krikštą, tačiau be įprasto krikštą dar gali būti kraujo krikštą (kankinių), troškimo-meilės krikštą, kurie žmogui gali atnešti išganymą, nors ir nebūnant formaliu Bažnyčios nariu. Autorius teisingai atkreipia dėmesį, kad Bažnyčios kalba įvairuoja pagal kultūros aprašų įvairumą. Seniau ji buvo griežtesnė („imperatorišku tonu“), dabar šviesesnė. Pagaliau autorius

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MEGEJAMS

Dang sutauspysite pirkdami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

tiksliai atkreipia dėmesį į Bažnyčios pobūdį: „Reikia visados turėti mintyje tą dėsni, kad Šv. Dvasia sudaro Bažnyčios sielą, o žmogiškasis elementas — jos matomą kūną. Tarp jų dviejų yra organinis ryšys. Kūnas kinta, kartais silpsta, klumpėja, klysta, kartais vėl stiprėja, plečias, bet vis dėlto, koks jis bebūtų, jis yra dvasios nešėjas ir dvasia turi per jį reikštis.“

Leidinyje naudingas ir reikia laukti panašių daugiau. J. Daugl.

— THE MARIAN, June 1970. Mėnesinis iliustruotas religinis žurnalas, leidžiamas tėvų marijono. Metams \$4.00. Adr.: 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Vedamajame konvertite rašytoja V. Mooth svarsto, kaip laikytis susidūrus su netoleruotomis problemomis. Kun. dr. T. Narbutas aptaria idealus parapiščių sąvoka. Laikraštiniškė L. S. Harper svarsto dabarties jaunimo problemas. Japonijoje gyvenanti lietuvė Ald. Michelevičienė rašo apie tarptautinę parodą. Žurnalistas A. B. Haines informuoja apie darbą kun. K. Murphy, suorganizuotą istaiga gelbėti linkstančius į savijudybę. Kečiautoja G. Brendel pasakoja įspūdius iš Ispanijos. Sesuo M. Louis supažindina su ligonių sąjunga Amerikoje.

Žydų kilmės bendradarbė L. Deni aprašo Reno karmeličių gyvenimą. W. C. Brown aptaria 9 pirmųjų penktadienių dievotumą. Sesuo M. Vincencija išryškina reikalą pavaldžio ir globos jaunimui. Socialinio draudimo tarnautoja Ch. Jakubowski informuoja apie medicare ir medicad. Duodami patarimai, kaip nugalėti nuovargį, kaip šeimininkams patogiau pertvarkyti svečių kambarį. Pats žurnalo redaktorius kun. J. Prunskis duoda naujų knygų ir religinio gyvenimo apžvalgą. Žurnalas iliustruotas El Greco paveiksais ir daugybe nuotraukų.

— MOTERIS, 1970 m. kovo - balandžio mėn. Nr. 2. Lietuvių moterų žurnalas. Leidžia Kanados Lietuvių katalikiškųjų moterų draugija. Redaktorės: Z. Daugvainienė ir N. Kulpavičienė. Skyrus veda: I. Kairienė, E. Kriščiūnienė, L. Murauskienė ir A. Šarūnienė. Administratorė: B. Pabedinskienė. Metinė prenumerata \$5.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 Col-

lege St., Toronto 4, Ont. Canada. „Moteris“, ir savo puikia išvaizda ir turiniu, yra toks vienintelis laisvajame pasaulyje lietuvių moterų žurnalas. Visa spausdinama medžiaga yra labiau kultūrinio pamušalo, besisukanti apie literatūrą, meną, krikščioniškąją pasaulėžiūrą ir bendruosius moterų rūpesčius. Praktiški ir parankūs skyriai: Seima ir auklėjimas. Moterų pasaulyje, Sveikata, Madų ir grožio pasaulis, Šeiminių kempelis, Organizacinė veikla. Žurnalas iliustruotas dailininkų darbais ir šiaip nuotraukomis.

— LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS, 1970 m. balandžio-birželio mėn. Nr. 2. Redaktorai: S. Budrys, A. Garūnas ir V. Tauras. Atsakingasis redaktorius: M. Budrienė, 2751 W. 51st., Chicago, Ill. 60632. Administracijos: Irena Makštutienė, 8743 Mobile Ave., Oak Lawn, Ill. 60453. Metinė prenumerata \$6.00.

Šiame numeryje: apie kinekadą rašo Z. Danilevičius; J. Valaitis ir V. Šaulys informuoja apie lietuvių gydytojų mokslinius darbus; K. Gudaitis užgriebia medicinos ir sveikatos reikalus Lietuvoje; teikiama istorinė informacija apie lietuvių gydytojus Chicago Bridgeporto apylinkėje; duodamas tęsinys dr. Jono Puzino straipsnio „Medicina senovės Lietuvoje“ ir kt.

— TECHNIKOS ZODIS, 1970 m. gegužės - birželio mėn. Nr. 3. Leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago skyriaus Technikinės spaudos sekcija. Vyr. redaktorius — G. J. La-

zauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Administratorius A. Pargauskas, 6643 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Techniškas redaktorius — J. Slabokas. Prenumerata metams \$6.00, studentams \$2.00.

Ryšium su šiemetiniu PLIAS ir ALIAS suvažiavimu, žurnalo numeris pradamas pokalbiu su PLIAS Centro valdybos pirm. J. V. Daniu. Daugiausia leidinio puslapių šį kartą skiriama P. Lelio labiau autobiografinio pobūdžio straipsniui „Keturiadsimt penkeri metai technikos tarnyboje“, kur ypač nepriklusomos Lietuvos laikmečio užuominos šliendžia jau turi ir tam tikros istorinės vertės. J. Motiejūnas rašo apie automatinės metalo apdirbimo mašinas.

— Dr. Juozas Jakštas, PAVELUOTAS LIETUVIŲ KRIKSTAS. Atpaudas iš L.K.M. Akademijos „Suvažiavimo Darbų“ VI t. 173 - 188 psl. Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija, Roma 1969 m.

— EGLUTĖ, 1970 m. birželio mėn. Nr. 6. Lietuvių vaikų laikraštėlis. Leidžia, administruoja ir redaguoja Nekalait Pradedosios Marijos seserys. Laikraštėlis gausiai iliustruotas piešiniais ir nuotraukomis, spausdinamas keliomis spalvomis. Adresas: „Eglutė“, Immaculate Conception Conv., Putnam, Conn. 06260. Metinė prenumerata \$5.00.

— MUZIKOS ŽINIŲ, 1970 m. balandžio mėn. Nr. 1. Leidžia ALRK Vargonininkų bei kitų lietuvių muzikų sąjunga. Išėina 4

CAMP-BELLEVUE
A Most Beautiful Camp On The Lake Of Two Mountains
BOYS AND GIRLS SUMMER VACATION ACTIVITIES
AT MOST REASONABLE RATES: \$55.00 PER WEEK

ABSOLUTELY ALL SUMMER ACTIVITIES INCLUDING RIDING AND WATER SPORTS

Our 75-room mansion with its own Chapel, Tennis Court, Baseball, Volleyball fields, Riding Rings and half a mile of water front is now open for your children — 5 to 17 years.

The Director and College staff have had years of experience in providing summer enjoyment for campers and are well known throughout Canada for their abilities.

For direction & further information — including brochure — Write to Camp Bellevue, P.O. Carillon, County Argenteuil, Province of Quebec, Canada or Phone — 613-674-2845

BIG SAVINGS REWARD

INTEREST COMPOUNDED DAILY — PAID QUARTERLY

CERTIFICATES OF \$5.00 OR MORE, MINIMUM MATURITY—2 YEARS	Annual Yield 6.18%	Annual Rate 6.00%
CERTIFICATES OF \$1.00 OR MORE, MINIMUM MATURITY—1 YEAR	Annual Yield 5.92%	Annual Rate 5.75%
90 DAY NOTICE GOLD EAGLE PASSBOOK ACCOUNT \$50.00 MINIMUM	Annual Yield 5.39%	Annual Rate 5.25%
REGULAR PASSBOOK ACCOUNT	Annual Yield 5.13%	Annual Rate 5.00%

WE PAY THE HIGHEST SAVINGS INTEREST RATES ALLOWED BY LAW

PASSBOOK AND CERTIFICATE SAVINGS INSURED TO \$20,000

Deposits received by the 10th of any month earn from the first of that month. Deferred Income Certificates are available at rates of 6% and 5%.

STANDARD FEDERAL
Savings and Loan Association of Chicago
ASSETS OVER \$146,000,000.00 RESERVES OVER \$12,000,000.00 (more than twice the legal requirement)
4192 Archer Avenue at Sacramento ■ Chicago, Illinois 60632 ■ VI 7-1140
HOURS: Mon., Thurs., 9 A.M. - 8 P.M. • Tues., Frie., 9 A.M. - 6 P.M. • Sat., 9 A.M. - 12 Noon • Sun. Closed

kartus per metus. Redaktorius V. \$3.00. Redakcijos ir administracijos Marnaitis; angli kalbos redaktorė adresas: 209 Clark Place, Elizabeth, L. Stukienė. Metinė prenumerata N. J. 07206.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% **5%**

Mokamas už Vieną Mėn. Certifikatu sskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausią pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ "ST. IGA"
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val.; antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. sekmadienį atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

Fotografav žavioms nuotakoms

The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAL
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YARds 7-5858

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.
Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I
DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus konstrukcijos.

Naujausi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.
FORMICA KABINETAI

KOSTAS BUTKUS
Telef. — PROspect 8-2781

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI

Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

KULTŪRINĖ KRONIKA

Nauja Kazio Bradūno poezijos knyga "Donelaičio kapas" spaustuvelyje jau surinkta. Tikimasi, kad ji galės pasirodyti šių metų liepos mėnesio pabaigoje ar rugpjūčio pradžioje. Rinkinyje apie 60 eilėraščių yra suskirstyti į šitokius skyrius: Vakarinės dūmas, Uždenkim namų žarijas, Tarp vandens ir židinio, Numirti giminėje. "Donelaičio kapas" tai nėra knyga vien apie Donelaitį. Tačiau Donelaičio vardas knygoje nuolat išnyra, vienu kaip istorinio likimo simbolis, kitur — kaip mūsų pačių šiandieninės egzistencijos tikrovė. Idomu, kad šios, vis dėlto tam tikro donelaitinio pamušalo poezijos knygos išleidimas šiemet sutampa su paties Donelaičio kapo atidengimu Tomkinkiemy ir poeto palaikų parvežimu į Vilnių. K. Bradūno "Donelaičio kapą" leidžia Mykolas Morkūnas; jo spaustuvelyje rinkinys ir spausdinamas.

Suėjo penkeri metai nuo Vytauto Vardžio redaguotos knygos "Lithuania under the Soviets" pasirodymo. Kaip žinome, šią knygą anglų kalba 1965 metais išleido žymioji "Praeger" leidykla, talkinama "I Laisvę fondo" lietuviškai kultūrai ugdyti. Be paties redaktoriaus prof. V. Vardžio straipsnių, knygoje atskiras temas nagrinėja dar šie autoriai: Simas Stūdišelis, Zenonas Ivinskis, Tomas Remeikis, Pranas Žundė, Vytautas Vaitiekūnas, Jonas Grinius ir Vittorio Vignieri.

Po penkerių metų, dabar štai čia jau galime duoti šiai knygai dėmesio balansą.

Knygos pasirodymą paminėjo, anksčiau ar vėliau, šie žurnalai: ACEN, Saturday Review, The New York Times (laikraštis) Foreign Affairs, Osteuropa (Vokietija), Voprosy istorii (Maskva).

Knygą recenzavo: The American Political Science Review — JAV politinių mokslų draugijos pagr. žurnalas; The Western Political Quarterly — JAV Vakarų polit. mokslų draugijos žurnalas; American Historical Review — JAV istorikų draugijos pagrindinis žurnalas; Soviet Studies — sovietų stud. žurnalas Glasgow universitete Anglijoje; Problems of Communism — pagr. sovietų studijų žurnalas, JAV Inf. Agency leidinys; Slavic Review — JAV Rytų Europos spec. draugijos pagr. žurnalas; East Europe — Committee for a Free Europe žurnalas; The Russian Review — Rusijos stud. žurnalas, dabar Hooverio Institute, Stanforde; International Journal — Kanados Užs. reikalų instituto žurnalas; International Affairs — Anglijos Užs. reikalų instituto žurnalas; The Times Literary Supplement — Londono "Times" literatūrinis priedas; Nationen — Norvegijos Centro Partijos dienraštis, Oslo; Gregorianum — Jėzuitų universiteto Romoje žurnalas; Library Journal — JAV bibliotekom skirtas žurnalas; Choice — JAV bibliotekom skirtas žurnalas; The Booklist — JAV bibliotekom skirtas žurnalas; Lituanus, Lituanus Foundation žurnalas. Lietuviškoje spaudoje apie Lietuvianą under the Soviets rašė — daugiau negu vienu sakiniu — bei knygą recenzavo: Draugas, Darbininkas, Tėviškės Žiburiai, Europos Lietuvių, Vieny-

be, Lietuvių Dienos, Aidai.

Australijos bei Lotynų Amerikos lietuviškieji šaltiniai nežinomi.

Knygos ligi šiol parduota daugiau kaip 2.000 egz.

Romo Viesulo grafikos kūriniai bus išstatyti šių metų vizualinio meno bienalėje Venecijoje. Jungt. Valstybių paviljone. Kai kurie pakviestieji dailininkai, protestuodami prieš Amerikos rasizmą, seksualizmą, represijas ir karą, atsisakė šioje parodoje dalyvauti. Iš viso pakviestųjų dalyvauti yra 44. Praėjusioje bienalėje, kuri buvo 1968 m., menininkų demonstracijos vos nesukludė pačios parodos atidarymą.

Latvių kultūros nuostoliai. Stockholme, Švedijoje, nuo širdies priepuolio netikėtai mirė laikraščio "Latvija" redaktorius ir literatūros kritikas JĀNIS RUDZĪTIS, sulaukęs 61 m. amžiaus. Po latvių PEN klubo valdybos posėdžio, kur jis ėjo pirmininko pareigas, grįžtant namon į Upsalą, jį ištikio širdies priepuolis. Tai buvo vienas iš žymiausių latvių literatūros žinovų ir kritikų. Dar tą dieną jis buvo laikraščio pasituntęs savo paskutinį straipsnį — nekrologą Mildaui Salnai — nepaįstaniai kovotojui už laisvę prisiminčiai. Ji mirė taipgi šiemet gegužės 21 d. Stockholme, sulaukęs 84 m. amž. Ji buvo dar caristinio režimo nuteista iki gyvos galvos ištremimu į Sibirą. Vėliau, jau Zigfrido Meierovico laikais, dirbo Užsienių reik. ministerijoje ir buvo daugelio organizacijų steigėja, narė ir nepavargstanti darbuotoja.

Naują lietuvių tautosakos rinkinį šiomis dienomis išleidžia Lietuvos klybos klubas Chicagoje. 384 psl. leidinys pavadinamas "Vilnius lietuvių liaudies dainose". Jį paruošė Gražina Krivickienė - Gustaitytė. Kalbą redagavo ir žodynėlį paruošė dr. Pr. Skardžius. Aplanką piešė Marija Zymantienė - Biržiškaitė. Rinkinyje pateikta 193 dainos, suskirstytos į šiuos skyrius: Karo ir istorinės dainos, Mergelės ir bernelio dainos, Vestuvinės dainos, Seimos dainos, Darbo dainos, Metinių švenčių dainos, Įvairios dainos — našlaičių, medžioklės, emigrantų ir žaidimų. Knygos gale dar dauts: melodijos, dainų šaltiniai ir pastabos, žodynėlis, sutrumpinimai ir bibliografija.

Vilniaus pilies koklių studija. Jau pasižymėjęs Lietuvos archeologas Adolfas Tautavičius paskelbė vertingą studiją "Vilniaus pilies kokliai XVI-XVII a.", atspaudas iš "Acta Historica Lituanica" IV, Vilnius — Mintis — 1969, Lietuvos Mokslų akademijos Istorijos instituto leidinys, 48 p., 78 pav., 4 p. rusų k. santrauka, tiražas 1500 egz. Nagrinėjami krosnių ir sienų dekoratyviniai kokliai, papuošti portretais, grotesku, herbais, alegorinėmis ir buitinėmis scenomis, augaliniais ir geomet-

matematikai, techninės kibernetikos specialistai ir studentai.

A. viziensis iš Vilniaus išvyko į Londoną, dalyvauti tarptautiniame kongrese, kuriame buvo nagrinėjamos skaičiavimo technikos panaudojimo perspektyvos erdvės užkariavime. (E)

Veļ da okup. Lietuvos pareigūnai lankosi JAV-se, tai dail. P. Gudynas, dailės muziejaus direktorius, "Draugystės ir kultūrinų ryšių su užsienio šalimis" prezidento narys ir J. Narkevičiūtė, draugijos Kauno sk. pirmą lygi amatų to laiko Lietuvos sostinėje. J. Gbt.

Archeologijos ir etnografijos darbų konferencija Vilniuje. Š. m. gegužės 14-15 d. Lietuvos Mokslų akademijoje Vilniuje įvyko Istorijos instituto sukvietta konferencija, skirta 1968 ir 1969 metų archeologinių ir etnografinių ekspedicijų rezultatams apsarstyti. Pirmosios dienos programoje buvo aštuonių archeologų referatai iš jų tyrinėjimų Lietuvoje. Antrąją dieną skaityti aštuonių lietuvių etnografų referatai. Ta proga išleista knygutė "Archeologiniai ir etnografiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1968 ir 1969 m.", atsak. redaktoriai — Adolfas Tautavičius (archeologija) ir Antanas Daniliauskas (etnografija), išleido Liet.

Mokslų akademijos Istorijos institutas, Vilnius 1970 m., 156 p., tiražas 700 egz. Daugiausia vietos skirta archeologijai: apie senųjų gyvenviečių, piliakalnių, pilių, pilkapių ir kapinių naujuosius tyrinėjimus paskelbti 17-kos autorių 24 trumpi referatai. Etnografijai skirti tik šeši referatai (penkių autorių). Rašoma apie pačias ekspedicijas, lietuviškų klėčių tipus (I. Butkevičius), moterų tradicinius marškinius, linų apdirbimą, lietuviškuosius eksponatus Lenkijos muziejuose ir apie Lietuvos miestų kultūrą. J. Gbt.

Dr. A. Avizienis, Kalifornijos profesorius, š. m. birželio 1 d. skaitė paskaitą Vilniaus universitete. "Tiesa" (birž. 2.) pažymėjo, kad paskaitos klausės

PETE'S AUTO REPAIR
Taisoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up, ir kiti patalysmai. PETRAS PISNYS, sav. 6211-15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988.

SACRED HEART SCHOOL
Resident School For Boys
Grades 4 Through 8
BROTHERS OF THE SACRED HEART SCHOOL
ANDOVER, MASS. 01810

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas pataravimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

A. G. AUTO REBUILDERS
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi.
Darbas atliekamas sąžiningai, gerai prityrusių specialistų. Kainos priimanamos.
Darbo valandos: 8 val. ryto iki 5:30 popiet
Seštadieniais: 8 val. ryto iki 12:30 val. popiet
SAVININKAS LIETUVIS
3518-24 W. 63rd Street — Tel. 776-5888

okup. Lietuvos menininkai

siunčiami "kūrybinėms komandiruočiams" į P. Amerikos kraštus. Birželio mėn. pradžioje į Chile išsiųsta baletmeisterė G. Sabaliauskaitė. Jos pareiga, kaip pranešė "Tiesa" (birž. 4): sostinės teatre statyti rusų klasikinio baletu spektaklį, be to, teikti paratimų vietos choreografams. Lietuvaite Chileje dirbs iki šių metų pabaigos. (E)

Pirmoji filatelijos paroda okup. Lietuvoje. Vilniuje, istorijos — etnografijos muziejuje gegužės 16 d. buvo atidaryta ir viena savaitę veikė pirmoji okup.

Lietuvoje "respublikinė" filatelijos paroda. Eksponatus pateikė daugiau kaip 20 filatelistų iš įvairių Lietuvos miestų. (E)

• šiuo metu Kuboje vieši iš Vilniaus išvykę valst. filharmonijos kamerinis orkestras (vadovas S. Sondeckis). Tai pirmoji okup. Lietuvos meno kolektyvo viešnagė Castro krašte.

Paruoštos dvi programos: viena skirta ištisai sovietinei kamerinei muzikai (be kitų, B. Dvario no, R. Zigičio ir F. Bajoro kūriniai), antroji programa skirta Vakarų klasikams: Mozartui, Vi valdi ir kt. (ir A. Bražinsko kamerinei simfonijai, ji Maskvoje įvykusiame jaunųjų kompozitorių konkurse buvo pažymėta pirmąją premija). Tai 40-ji kam. orkestro išvyka į užsienį. (E)

Vilniaus ir Kauno gyventojai vasaros mėnesiais "maitinami" Rusijos teatrų gastrolemis. Dar birželio mėn. nesulaukę, Tulos teatralai viešėjo Kaune, parodė 20 spektaklių, kuriuose pgl. "Komj. Tiesa" (geg. 19) apsilankė apie 10.000 žiūrovų. Vėliau Tulos artistai dvi savaites gastroliauvo Vilniuje.

To dar negana. Birželio 3 d. į Lietuvą atvyko Gorkio miesto teatras ir jis čia gastroliaus visa mėnesį. Po to į Vilnių su visa eile spektaklių atvyks Rygos Rusų dramos teatras.

Maža prošvaitė, tai gegužės mėn. Vilniuje viešėjęs Kauno dramos teatras. Vilniaus dramos akad. teatras dvi savaites gastroliauvo Panevėžy, be kitų veikalų, parodęs J. Marcinkevičiaus "Mindaugą". (E)

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI
Telef. — CA 5-7252

FRANK ZAPOLIS
10% — 20% — 30% pigiau mokėt už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

A. VILIMAS MOVING
Apraustas perkraustymas — Įvairių atstumų —
823 WEST 34th PLACE
Telef. — Frontier 6-1882

STEP. C. LACK IR SŪNŲS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4848 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. Litanica Ave. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
4354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Litanica Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

since 1914...

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
498 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4476

MIDLAND 8-vė patar nauja taupant ir duod. amams įsigyti paskolas. Iškvojame už pusikėlimą ir esame pasiruošę jums patarauti ateityj. Sas-tos apdraustos iki \$20,000.00.

5% PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Compounded Daily — Paid Quarterly

6% 2-YEAR SAVINGS CERTIFICATES
(Minimum \$5,000)

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS — TEVAS IR SŪNUS —

MARQUETTE FUNERAL HOME

TEVS MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKATE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
Savininko

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street

Vienas blokas nuo kapinių DIDZIAUSIAS PAMINKLŲ PLANU PASIRINKIMAS VISAME MIESTE
Telef. — CEDarrest 3-6335

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNŲS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4848 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. Litanica Ave. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
4354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Litanica Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

BEDAGUOJA JŪRATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

MINTYS BENDRUOMENĖS RINKIMAMS PRAEJUS

Ne kartą, esame mes visi bandę atsakyti į klausimą: kas yra džiaugsmas?

Ar ryto rasai džiūstant našlaitės prasikleidimas...
Pilnas, šviesus mėnuo tylų, ramų vakarą...
Toli, už marių pasakiškas kraštas su smėlėtais, gintariniais pajūrio krantais...
Dainos skambūs ir galingi žodžiai, išreiškia visos tautos gilią kančią, rūpestį ir svajonę...
Didinga ir gaubinga tautos praeitis ir skaudi dabarties dalia...

Džiaugsmas... Džiaugsmas apima visą žmogaus gyvenimą: tautą, šeimą, draugus ir drauges, mokyklą. Džiaugiamės, kad esame tu, kuo esame, kad esame dalis tautos, nesuruošia išnykti ir paskęsti svetimųjų tarpe, bet dirbti ir gyventi savoje tautinėje bendruomenėje. Džiaugsmas apima viską, ką iš savo tautos gavome: ir šoki, ir daina, ir visas kitas tautines vertybes. Visa tai norisi atiduoti tautai, ko ji iš mūsų reikalauja, nė kiek nenu-skriausdami to krašto, kuriame gyvename, tik jį papildydami, kaip gėlių darželį, gražią, šviežią ir žydinčią gėlę.

Tikiuosi, kad šie žodžiai mano kartos žmoniu bus perskaityti ir įvertinti. Būtų gaila, jeigu jie liktų tik rašalu ant popieriaus. Nes trokštu, kad mintimis dalytumėmės visi kartu, jaunieji ir vyresnieji. Tuomet tarpekli tarp kartų būtų žymiai mažesnis. Ir kaip lengva būtų vieniems kitus suprasti, jeigu jaunuolis pagaltuot, koks jis bus po dvidešimties ar trisdešimties metų ir, kad kiekvienas vyresnysis prisimintų, koks jis buvo prieš dvidešimt ar trisdešimt metų.

Gal kartais per daug dėmesio yra skiriama jaunimui, bijant jį prarasti, o per mažai stengiamasi įskiepyti tautinį susipratimą kaip vertybę, dvasinės žmogaus būsenos papildymą. Ar čia nedaroma jaunimui per didelių nuolaidų? Ar ne per dažnai pasakoma, kad kogi eis jaunimas į vienokį ar kitokį parengimą ar minėjimą, nes jam ten neįdomu? Kodėl jaunimas turi skaityti Draugą, Naujienas ar Dirvą, nes ne viskas ten ir vyresniesiems įdomu? Atrodo, kad šitokio pateisinimo ar pasiteisinimo negali būti. Nes ir laikraštis ir susirinkimai ir parengimai skiriami mūsų tautinei bendruomenei, mūsų tautiniui išsilikymui.

Tauta yra neatskiriama žmogaus dalis ir žmogus, praradęs savo tautybės jausmą, praranda dalį savęs. Atsižadėti tautos nelmanoma, neparandant dvasinės pusiausvyros. Ją negali atstoti išjungimas į kitą tautą, kaip negali jokia dirbtinė kūno dalis atstoti tikrosios.

Dažnai girdime sakant, kad mūsų tautinis veikimas neįdomus, vartojami pasenę metodai, kalbos per ilgos ir nuobodžios. Ot anie, amerikiečiai ar kurie kiti, tai moka tą ar kitą geriau padaryti. Šita esame girdėję ne kartą ir štai ką galima pastebėti,

kad tai sako tie, kurie nori pateisinti savo pačių nesidomėjimą lietuviška veikla, dažniausiai tu kitų nei matę, nei girdėję. Taip pat yra pastebima, kad angliškų žodžių, lietuviškai kalbėdami, daugiauria įmaišo tie, kurie angliškai vos vos susigrabaloja.

Ziūrint į savo tautą kaip į vertybę, ugdome savo dvasinę stiprybę ir tik dvasiniai stiprūs asmenys gali aukotis ir aukoti. Zvelgdami patys į save, tikime, kad esame ir kultūringi, ir civilizuoti, ir išsilavinę. Taigi ir tautiniai subrendę. Todėl būkime subrendę iki tiek, kad suprastume ir savų laisva valia sudarytų institucijų reikšmę ir laisva valia išmoktume jų nurodymams paklusti. Svetimuose kraštuose gyvenant, tautinę drausmę pažiuoti tegali tik tie, kurie yra praradę pusiausvyrą. Tikram lietuviui tautinė drausmė yra ne pa-juoka, bet būtinybė.

Praėjo audringi Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimai. Rinkimų rezultatai rodo, kad į Tarybą įeina nemažai ir jaunimo - studentų. Sveikiname šį jaunimą, kuris yra pasiruošęs į savąsias rankas perimti bendruomenės vadžias. Linkime jam stropiai dirbti, jungtisi su vyresniaisiais ir tautinį darbą. Taryba kaip taryba. Bet jaunimo, viso lietuviško jaunimo laukia ir apygardos ir apylinkės. Darbo,

bendro darbo, yra daug, o dirbančių mažai.

Toli, kaip Šimonio paveikslė Regėjime, matau laisvos Lietuvos viziją. Svetimuose kraštuose gyvenančių lietuvių tautinio išsilikymo viziją matau ir Lietuvių Bendruomenėje, tokioje, kurioje vadovybė nesiskirsto lietuvių ir šūnus ir posūnius, į jaunimą ir senimą, bet kaip motina glaudžia prie savęs visus. O bendruomeninį jausmą nešiojimas visi savo širdyse.

● Gegužės mėn. 15 d. Kaune paminėta Zoologijos muziejaus 50 metų įsteigimo sukaktis. Jo įkūrėjas, žymus gamtininkas, prof. T. Ivanauskas. "Tiesa" (gegužės 16) nurodė, kad zoologijos muziejuje šiuo metu yra apie 60,000 eksponatų, įvairių gyvūnų. Lietuvos muziejininkai praeitais metais lankėsi Azerbaidžane, Gruzijoje, Abchazijoje ir Komandorų salose ir ten surinko daugiau kaip keturis šimtus rūšių pavyzdžių. Muziejaus direktoriumi yra V. Skuodis. Sukakties minėjime Kaune pranešimus padarė muziejaus įkūrėjas, prof. T. Ivanauskas ir prof. S. Jan-kauskas. Prof. T. Ivanauskas, kaip jau buvo mūsų laikraštyje rašyta, netrukus po to mirė, palaidotas birželio 3 d.

Sukasi malūnas... New Yorko lietuvių tautinių šokių grupė šoka savo 20 metų jubiliejiniam koncerte. Grupę vadovauja J. Matulaitienė. Nuotr. V. Maželio

TURIME PAMATYTI VISI

Birželio mėn. 13 - 21 dienomis Chicagoje visa lietuvių visuo menė, kartu ir studentija turėjo progos pergyventi nekasdieninį įvykį — lietuvių tautos genocido parodą Sheraton viešbutyje.

Paroda skirta amerikiečiams. Jos tikslas supažindinti laisvojo pasaulio gyventojus su komunizmo pavojumi, vaizdais parodant ir komunistinės Rusijos vergiją patekusios lietuvių tautos pergyvenibus. Parodos turinys atitinka jos pavadinimą: "Know Your Enemy Communism."

Parodoje dokumentų fotokopijomis, autentiškais nuotraukomis ir brėžiniais rodoma lietuvių tautos tragedija.

Girdėti pasakojimai apie komunistų žiaurumus, pamačius parodą, tampa jau ne pasakojimu, bet nuoga, žiauria tikrove.

Nuotraukos iš Praveniškių, Šiaulių, Telšių ir kitose vietovėse įvykdytų žudynių iškelia komunistų žiaurumą. Įsakymų ištraukos, tremtin paskirtųjų sąrašai rodo, koks likimas buvo skirtas pavergtai lietuvių tautai. Specialiai padaryuose brėžiniuose

pristatoma visa komunistinės valdžios sistema.

Trumpai apžvelgiama mūsų veikla ir taip pat pastangos Lietuvai laisvę atgauti. Parodon įjungta ir kituose kraštuose vykdytų kovų žiaurumų faktai, kas parodai duoda platesnės apimties foną.

Aprašyti visą parodos vaizdą labai sunku. Jis yra pritenkiantis ir aiškiai rodantis komunizmo pavojų, aiškiai nusakantis, kokioje tragiškoje būklėje yra visa lietuvių tauta.

Reikia tikėtis, kad visi parodos nemačiusieji ją dar turės progos pamatyti. O ją pamatyti tikrai verta, naudinga, net būtina.

Specialiai į parodos atidarymą atvykęs Atstovų Rūmų mažumos vadovas Gerald Ford pabrėžė, kad "parodą turėtų pamatyti visi Amerikos jaunuoliai."

Junkimės prie Gerald Ford ir parodą pamatykime, o jei tokią progą praleisime, tai bent pastudijuokime plačios apimties išleis-tą parodos katalogą. Paroda paruošta ir surengta Amerikos Lietuvių Tarybos ir talkininkų.

KURIASI NAUJAS PASAULIS

Ant balto popieriaus tuštumos pasirodo žodžiai. Žodžiai, nepaprasti, bet išreiškia mintis, jausmus, norus, sapnus. Rašalui liejantis, sprendžiame įvairius iškel-tus klausimus, nagrinėjame jų reikšmę, pasakojame įvykius. Plunksnai palietus popierių, kuriasi naujas pasaulis, kaskart kitoks, kaskart įdomesnis...

Ir lieka popierius popieriumi, rašalas rašalu, žodis žodžiu. Po kiek laiko jis pranyksta. Ir mūsų pasaulis vėl grįžta į kasdieninę, vertybių ir brangenybių apsuptą vėgą.

Atsisėsk minutėlę, mielas gyvenimo vagabėgi, atskivėpk ir pamastyk truputėlį apie rašalo ir popieriaus pasaulį, kurį atmeti dėl tariamai "svarbesnių" dalykų. Prisimink koncertą, kurį matėi ir kuriuo susižavėjai, susirinkimą, kuriame dalyvavai ir kur buvo iškelta įvairių įvairiausių, įdomių klausimų, vedamąjį ar straipsnį, kurį skaitėi ir kuris tavijje sukėlė daugelį minčių. Pamąstęs, prisimines, ir pats paimk pirmą pasitaikiusį pieštuką, kad ir buku galu, pasidėk popieriaus gabalėlį ir rašyk apie tai, kas Tau ateina į galvą.

Pasakok, spėsk įvairius klausimus; nagrinėk savas ir kitų mintis; sukurk rašalo ir popieriaus pasaulį. Sukūręs pasiskų AKADEMINEMS PROŠVAISTĖMS.

Nepranyks popierius, rašalas, žodis, mintis — Tavasis, sukurtas naujas pasaulis. Jis atsiras čia, įgyvendintas, įamžintas.

Mindaugas Mačiulis koncertuoja Nuotr. V. Noreikis

Krikščionybė mūsų dienomis

Tarp eilės naujų veikalų užsaulinio karo metu vokiečiai, sugavę ties Tulle miestu prancūzų partizanų grupę, vedę juos pakti. Vienas darbininkas pamatė, kad tarp mirtin pasmerktųjų yra ir jaunas bernaitis. Tarė jam: "Tau čia ne vieta" ir sto-jęs jo vieton nužgiavo su partizanų gretomis į mirtį, jaunuolį išgelbėdamas.

Nors knyga neatneša kokių ypatingų staigmenų, bet tai gali būti naudingas pasiskaitymas.

J. Pr.

Sakykite, primena, kaip II Pataulinio karo metu vokiečiai, sugavę ties Tulle miestu prancūzų partizanų grupę, vedę juos pakti. Vienas darbininkas pamatė, kad tarp mirtin pasmerktųjų yra ir jaunas bernaitis. Tarė jam: "Tau čia ne vieta" ir sto-jęs jo vieton nužgiavo su partizanų gretomis į mirtį, jaunuolį išgelbėdamas.

Nors knyga neatneša kokių ypatingų staigmenų, bet tai gali būti naudingas pasiskaitymas.

J. Pr.

Krikščionybės vertė pabrėždamas, autorius primena rašytojo A. Malraux žodžius kad tik krikščionybė viena atskleidžia giliai mirties prasme. Kalbėdamas Pascalio žodžiais, autorius, primena reikala tillyti savyje aištrų balsą, tada bus lengviau galima įžvelgti ir paties Dievo buvimą.

Autorius moka savo dėstymą pailiuoti taikliu pavyzdžiu.

Kongurse dalyvavo žymūs Maskvos, Leningrado, Estijos šokėjai, tačiau kauniečiai Norvaišos pasirodė esą už anuos žymiai pranašesni. "Tiesa" (geg. 19) manė, kad ir rusai šokėjai jau gali "galvoti apie įstojimą į tarptautinę šokėjų federaciją..."

Kongurse iš viso dalyvavo 25 šokėjų poros iš aštuonių Rytų ir Vakarų Europos kraštų ir Japonijos. (E.)

V. K. Jonynas Šv. Kazimieras (Detalė iš Lietuvos kankinių koplyčios Vatikane.) Nuotr. V. Maželio

Mindaugo Mačiulio koncertai

Jau praėgo kelios savaitės po gegužės 20 dienos, bet vaizdas jauno pianisto, žavingai skambinančio E. Griego piano koncertu su didžiuoju simfoniniu orkestru, aiškiai tebestovi akyse. Kur galima rasti kitą tokį 18-kos metų lietuvių jaunuolį kaip Mindaugas Mačiulis?

Jį muzikai — teisėjai vienbalsiai išrinko šį koncertą atlikti De Paul Muzikos mokyklos pavasariniame muzikos festivaly. Kad Mindaugas tai puikiai atliko liudijo griausmingi tūkstantinės minios aplodismentai garšioje Orchestra Hall salėje. Šiuo pasirodymu jis puikiai reklamavo lietuvių vardą prieš visą Chicago. Pirmu akordo užgavimu Mindaugas parodė savo igimtą talentą. Savo stiprią techniką, šiltu tonu, išjautimu į veikalo reikšmę aiškiai rodė didelę pa-

žangą, padarytą praėjusiais dvejiems metais. Kas šį koncertą yra bandęs skambinti, gerai, žino, kiek reikia darbo, kantrybės, laiko, atsidėjimo švariai atlikti techniškas kūrinių dalis.

Antrame rečitaly, kurį Mindaugas davė vos 13 dienų po De Paul koncerto Jaunimo centre, pasirinktas repertuaras liudijo tą patį. Beethoveno sonatos op. 57, visas tris dalis mintinai išpildyt tai nėra vaiko žaidimas. Ir koku akrobatišku pirštų vikrumu Mindaugas tai padarė. Klausytojai visa tai įvertino savo šiltu pliojimu. (Būtų galėję dvigubai daugiau klausytojų susirinkti).

Šią vasarą Mindaugas toliau varys savo piano studijas. Northwestern Universiteto muzikos skyriuje kops į naujas muzikos viršūnes.

Sesuo M. Bernarda

Skaityti akademikų sueiga Tėviškės parapijos patalpose, Chi cagoje. Paskaitą apie elektroninę muziką skaito Mindaugas Mačiulis. Nuotr. G. Plačo